

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

LVII Vasaris — February 4, 1972 Nr.10

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DARBINGAS PLB VALDYBOS POSĖDIS

Š.m. sausio 29 d. Clevelande įvyko eilinis Pasaulio Bendruomenės valdybos posėdis. Dalyvavo visi valdybos nariai: pirm. St. Barzdukas (jis posėdžiui pirmininkavo), vykd. vicepirm. dr. A. Butkus, vicepirmininkai -- dr. H. Brazaitis, M. Lenkauskienė, Al. Laikūnas, dr. V. Majauskas, sekr. A. Gailiusis, Kultūros Tarybos pirm. dr. A. Nasvytis ir Švietimo Tarybos pirm. A. Rinkūnas. Posėdžiui įpusėjus atvyko ir iki galo jame išbuvo Vliko ryšininkas J. Daugėla. Posėdis prasidėjo pusiau penktą val. p.p. ir su trumpuote pertrauka užtruko pusdevintą valandą.

Pagrindinis šio posėdžio darbotvarkės punktą buvo rengiamo Jaunimo Kongreso reikalai, kuriuos referuoti buvo pakviesti ir šiame posėdyje dalyvavo JK Komiteto pirm. R. Sakadolskis, JK Programos komisijos pirm. dr. A. Norvilas ir JK Finansų komisijos atstovas dr. V. Vyngantas. Kiekvienas jų padarė kondensuotą jo vadovaujamos darbų srities apžvalgą ir atskatinėjo į vėliau iškilusių diskusijų metu pateiktus klausimus. PLB jaunimo reikalams vicepirm. M. Lenkauskienė painformavo apie suprojektuotą jaunimo petiją, kuri su jaunimo surinktais parašais numatoma įteikti generaliniam JT sekretoriui New Yorke.

II-jo Pasaulio Jaunimo Kongreso programa prasidės Chicagoje š. m. birželio 24 d. parodų atidarymu. Jos įvairios savo paskirtimi: gynyboje, meno jaunųjų ir atskira vyresniųjų dailininkų, taikomojo meno, architektūros, foto, tautodailės, literatūros (leidinių) ir filmų festivalis. Parodos uždarymas liepos 4 d. Pirmoji kongreso dalis, atidaryta birželio 30 d. Chicagoje tęsis iki liepos 4 d. Antroji dalis -- iki 30 metų amžiaus jaunimui, kongreso atstovams skirta uždarymo savaitė Kento (Ohio) valstybiniame universitete. Ji užsitęs iki liepos 8 d. Tuopačiu metu Chicagoje likusiam jaunimui planuojama speciali programa, kaip sporto varžybos ir kt. Nuo liepos 8 iki 14 d. Kanados Romuvoje daroma visam jaunimui atvira stovykla. Kongresas oficialiai uždarymas liepos 15 d. Toronte.

Iki II-jo PJK beliko penki mėnesiai. Daugelis parengiamųjų darbų atlikti. Jiems PLB valdyba pritarė ir ta pačia proga patikslino savo, kaip iniciatorės - ren-

VIRŠUJE: Clevelande sausio 29 d. įvykusio PLB posėdžio dalyviai. Sėdi iš kairės: II PLJK komiteto pirm. R. Sakadolskis, Švietimo Tarybos pirm. A. Rinkūnas, PLB vicepirm. dr. H. Brazaitis, PLB pirm. St. Barzdukas, PLB vicepirm. M. Lenkauskienė, PLB sekr. A. Gailiusis, Kultūros Tarybos pirm. dr. A. Nasvytis. Stovi iš kairės: PLJK Finansų komisijos atstovas dr. V. Vyngantas, PLJK Programos komisijos pirm. dr. A. Norvilas, PLB vicepirm. dr. V. Majauskas, PLB vicepirm. A. Laikūnas, PLB vykd. vicepirm. dr. A. Butkus.

J. Garlos nuotrauka

gėjos, atsakomybę bei palinkėjo Kongresui sėkmės, patikindama savo paramą. Pritarė ir jaunimo petijos organizavimui, tačiau dėl jos teksto pageidavo susitariti su Vliko vadovybe.

Paskutiniu metu jau sklandžiai veikia informacijos komisija, išleidusi penkias žiniaraščio laidas. Atstovai, kurių pagal paskirus kraštus numatyta viso 250, tikimasi, bus išrinkti iki vasario 16 d. Detali programa projektuojama ir komisijos svarstoma, tačiau galutinai dar nepriimta ir todėl nepaskelbta. Tuo pačiu visuomenei nepristatytas ir prelegentų sąrašas. Tatai numatyta atlikti š. m. vasario mėn.

Pirmojo JK finansavimui išleista apie 94,000 dol. Antrajam, savo apimtimi platesniam ir vykdomam įvairiose vietovėse, Finansų komisija numato būsimant reikalingą ir tikisi išpavienių aukotojų, organizacijų ir rėmėjų bei mecenatų surinkti 160,000 dol. Finansų telkimas, kaip iš pranešimų aiškėjo, esąs kiek pavėluotas, bet nesąs beiviltiškai uždels-tas. Chicagoje padaryta gera pradžia. Tolimesnis lėšų telkimas palengvės, kada jau plačioji visuomenė būsimanti apie Kongreso eigą ir reikšmę atitinkamai painformuota. O tai jau esą, didžiųjų dalimi mūsų periodinei spaudai padedant, pasiekta. Petijai parašų rinkimas būsimanti dar viena paskaita, kuria lydėsianti paties jaunimo veikli ini-

(Nukelta į 2 psl.)

VIETNAMO LIKIMAS

GALI BŪTI LABAI GREITAI IŠSPRĘSTAS

Kaip jau minėjome, prezidentas Nixonas savo dramatišku pereitos savaitės pranešimu apie slaptas derybas su Hanojumi visų pirma siekė nuginkluoti savo politikos kritikus. "Žiūrėkit -- davė jis suprasti -- mes padarėme visas galimas nuolaidas, tačiau jie dar nori, kad mes savo rankomis dar padėtumėm jiems išsikalėti Saigone".

Tas pranešimas, visų stebėtojų nuomone, padarė stiprų įspūdį. Kiekvienu atveju vyraujantis demokratų kandidatas į prezidentus senatorius Muskie, New York Times James Reston teigimu, atmetė savo patarėjo buv. Johnsono administracijos paskutinio Gynybos Sekretoriaus Clark Cliffordo patarimą, tuoj pat pradėti kritikuoti prezidento Vietnamo politiką. Muskie politinis instinktas diktavo santūrumą. Tačiau kaip galima buvo laukti, Nixono laimėjimas buvo trumpalaikis, -- opozicija vėl pradėjo kelti galvą.

Muskie konkurentas H.H. Humphrey pasiskubino pareikšti, kad Pie-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

ty Vietnamo prezidentas Thie jam joks giminė, kurio likimu jis turėtų rūpintis. Jei komunistai su juo nenori kalbėtis, reiktų jį pakeisti kitu! Toks samprotavimas priminė savo laiku Lietuvoje buvusius svaiočius, kad Smetona, žinoma, bolševikams nepriimtinas, tačiau su Raštikiu jie kalbės! Iš tikro visas reikalas sukosi apie visą Lietuvą, bet ne atskirus asmenis. Lygiai taip pat ir Vietnamas. Reikia stebėtis Amerikos politikų ir komentatorių naivumu, kurie po visosistorinės patirties vis dar tiki, kad Thieu asmuo turi bent kokios reikšmės.

Idomesnis yra to paties Clark Cliffordo pasiūlymas, išdėstytas sekmadienį New York Times skiltyse. Pasak jį, negalima tikėtis, kad komunistai kada priimtų Nixono planą. Jie galėtų tačiau būti suinteresuoti JAV kariuomenės atitraukimu be toli einančių politinių sprendimų. Pagal Cliffordą, amerikiečiai turėtų tik pasiūlyti per 6 mėne-

sius atitraukti savo kariuomenę iš Pietų Vietnamo, Laosio bei Kambodijos ir baigti visus savo vedamus karo veiksmus, jei komunistai per tą laiką paleistų belaisvius ir susilaikytų nuo JAV dalinių atakavimo. Tai būtų JAV pasitraukimas paliekant Pietų Vietnamą savo likimui. Iš esmės Cliffordo planas mažai kuo skiriasi nuo prezidento 'vietnamizacijos' politikos. Prezidentas žada atitraukti savo kariuomenę, paliekant rinkimų metu tik mažą (25 - 30.000) igulą Pietų Vietnamo kariuomenės aprūpinimo reikalams. Viena ir kitu atveju Pietų Vietnamo likimas didžia dalimi priklausytų nuo pačių vietnamiečių. Užtat galimas daiktas, kad demokratams ilgainiui pasisavins Cliffordo planą kaip alternatyvą, kuri galėtų privesti prie belaisvių paleidimo.

Bet naujos politikos suformavimas pareikalaus gan daug laiko ir todėl ją greičiausiai aplenks kariniai įvykiai pačiame Vietname. Komunistai, kaip paskelbė

(Nukelta į 2 psl.)

Simo Kudirkos vardas liks ilgam gyvas

Simo Kudirkos tragedija vis dar dažnai minima JAV dienraščiuose, savaitraščiuose, net žurnaluose. Paskelbta ir eilė komentarų, būdingų samprotavimų.

Vienas jų idėtas Washingtono katalikų savaitraštyje "Triumph" (1971 m. nr. 9). Autorius Julius Harmon pradžioje pažymėjo, kad Simui Kudirkai nebuvusi suteikta laisvė dėl pavojaus pakenkti žvejybos pramonės planams. Šiuo atveju buvusi suteikta pirmenybė marksistinei doktrinai, aiškinančiai, jog ūkiniams interesams būtina teikti pirmenybę prieš kitus, žmones liečiančius, reikalus.

Pasak autoriaus, šis kraštas tikėjosi, jog Kudirka nebūsiąs nubautas mirties bausme. Jis taip pat vylėsi, kad Kudirka būsiąs nubautas švelnesnės bausmės, negu kalėjimu iki gyvos galvos. Priešingu atveju, esą, atsirastų sunku mai ūkiniu požiūriu bendradarbiauti su sovietais žvejybos ar kitose srityse. Ne, jis nebuvo nutiestas mirties bausme.

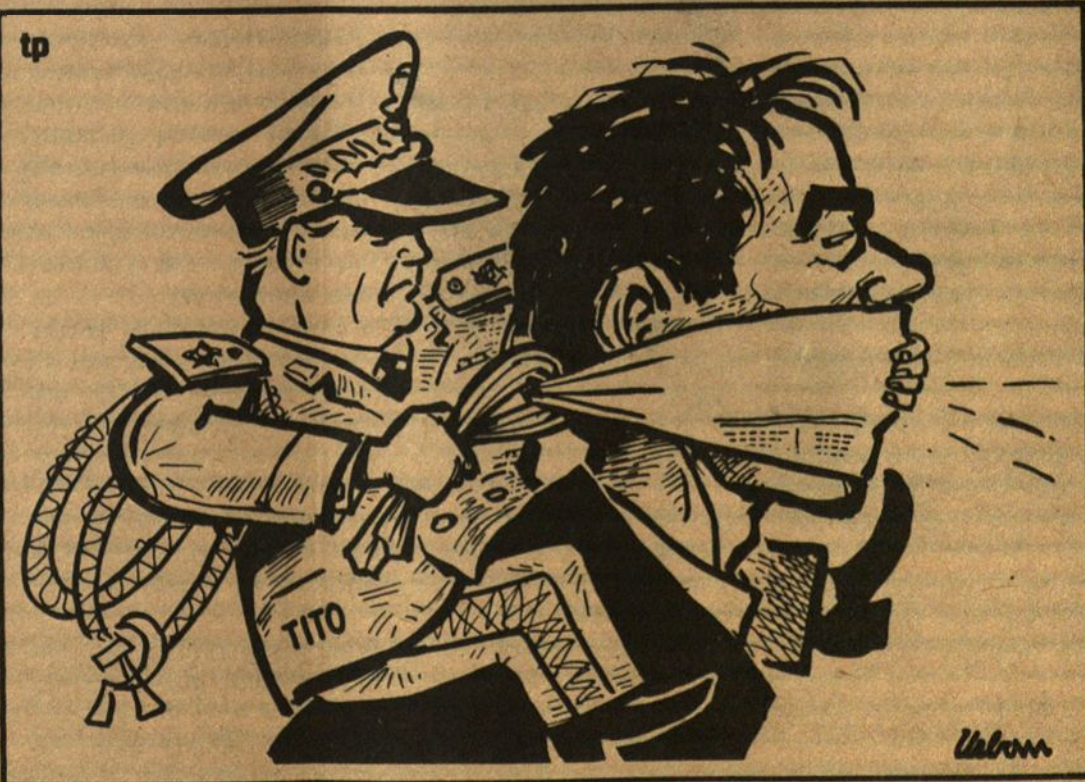
J. Harmon pabrėžia, kad Kudirką pernai Vilniuje nuteisius, jis JAV vyriausybės buvęs išduotas antrą kartą. Jei pirmuoju atveju galima buvo aiškintis biurokratinėmis painiavomis, tai antruoju (Kudirką nuteisius) tegalima kalbėti apie žmoniškumo bei garbės, pas amerikiečius, stoką.

Autorius čia priminė JAV žurnalistų straipsnius Kudirkos bylai pasibaigus. Kudirkai teisėm pareikalavus kunigo ir pareiškus norą priimti Sakramentus mirties nubaudimo atveju, teisėjui gi tarus, jog jis nesupratęs apie ką Kudirka kalba, JAV žurnalistai nepasiryžo šio krašto skaitytojams paaiškinti, jog komunistiniuose kraštuose kalviniai nemiršta maldos lydimi, nebent jų tarpe būtų kunigas ar kuris kitas dvasininkas.

Autorius teigia, jog senatorius Kennedy nėkarto nėra buvęs Rusijoje ar Kinijoje, nei rašęs laiškus, nei prašęs savo valstijos piliečių, kad jie pasimetų už amerikiečius kalinius, kuriems gresia mirties bausmė Rusijoje, Kinijoje, šiauriniame Vietname ar šiaurinėje Korėjoje. Tą patį galima pasakyti ir apie senatorius McGovern, Javits ar Fulbright.

Tai klausimas, pasak autoriaus, kurį buvo iškėles Simas Kudirka. Todėl, senatorių Kennedy McGoverno darbui Kongrese pasibaigus, many-

(Nukelta į 2 psl.)

Žmonių nepasitenkinimas Jugoslavijoje visom priemonėm malšinamas.

■ Europos lietuviai

LIUDAS VISMANTAS

JONO GLEMŽOS 85 METŲ AMŽIAUS SUKAKTIS

Š.m. vasario 1 d. Jonui Glemžai, politiniam ir bendruomeniniam veikėjui, sueina 85 m. Šiaproga žvilgtelėti į jo gyvenimą ir darbuotę.

Jonas Glemža gimė 1887 m. vasario 1 d. Auliškio kaime, Čipėnų vls., Panevėžio apskr., ūkininkų šeimoje. Pažangūs tėvai leido sūnų į mokslą: jis mokėsi Mintaujos gimnazijoje, kur aktyviai dalyvavo lietuvių moksleivių veikloje. 1905 m. J. Glemža įsikinkė į lietuvių revoliucinį sąjūdį. 1906 m. kartu su kitais jis užpuolė Šiaulių kalėjimą, siekdamas išlaisvinti politinius kalinius. Dėl to buvo rusų policijos suimtas ir karo teismo nubaustas 1 metus ir 3 mėnesius kalėti. 1907 m. jis išvyko į Petrapilį, kur mokėsi komercijos institute. Baigęs komercijos mokslus, atlikęs karinę prievolę, Petrapilyje veikė lietuvių tremtinių šalpos organizacijoje. 1917 m. Pskove įsteigė lietuvių liaudies universitetą, kur jis laikė paskaitas. Grįžęs į nepriklausomą Lietuvą, J. Glemža nuo 1919 iki 1925 m. dirbo kariuomenės intendantu kaip intendanto padėjėjas. Vėliau perėjo dirbti į ūkines ir ekonomines organizacijas: dvejus metus Lietūkio skyriaus vedėjas, trylika metų Pienocentro pirmininkas ir vyriausiasis direktorius. Aktyviai dalyvavo ir politinėje veikloje.

Atsidūręs tremtyje, J. Glemža ilgą laiką veikė lietuvių bendruomenėje. Nuo pat LB Vokietijoje įsikūrimo jis buvo Tarybos narys iki 1956 m., kelis kartus Valdybos narys, ūkio ir finansų skyriaus vadovas, Revizijos Komisijos pirmininkas. Nuo 1957 iki 1965 m. jis buvo Vliko Vykdomosios Tarybos pirmininkas Vokietijoje. Nežiūrint gražaus amžiaus, ir dabar J. Glemža yra judrus veikėjas: vadovauja šalpos organizacijai "Labdarai" Stuttgarthe, dalyvauja tarptautiniuose socialdemokratų kongresuose, rašo spaudoje. Yra paruošęs spaudai ūkinės srities knygą.

J. Glemža, kaip visuomenininkis ir politinis veikėjas, pasižymi tolerancija, sugebėjimu kooperuoti su kitų politinių pažiūrų žmonėmis, džentelmeniškumu ir geraširdyste. Šia proga palinkėsime Sukaktuvininkui ilgų ilgų metų ir sėkmingos veiklos Lietuvos išlaisvinimo baruose.

• Mainzo apylinkė vadovauja savanoris - kūrėjas, ats. majoras J. Kriščiūnas. Ši apylinkė veikia nuo 1968 m. Joje yra 33 nariai. Apylinkė stinga jaunimo. Apylinkės nariai prenumeruoja Dirvą ir kit. liet. laikraščius.

• Hageno apyl. pirm. L. Vilčinskis painformavo, kad ten gyvena apie 100 lietuvių, bet apylinkė tepriklauso 39. Veikia vargo mokykla, kuriai vadovauja mokyt. O. Gudvetis. Mokyklą lanko 11-13 mokinių.

• Memmingene gyvena apie 250 liet., bet apylinkė tepriklauso 64. Veikia vargo mokykla, kuriai vadovauja V. Vykintienė-Povilavičienė. Mokyklą lanko 15 mokinių. Taip pat veikia dainininkų ratelis ir moterų klubas, kuris, rodos, iširo. Apylinkė vadovauja pirm. V. Bernotas.

• Bonn - Koelno apylinkėje yra 60 narių. Veikia vargo mokykla, kuriai vadovauja stud. P. Veršelis.

• Stuttgarto apylinkės pirm. Z. Glemžienė painformavo, kad apylinkė turi 52 narius, t.y. vieną iš didžiųjų apylinkių. Į minėjimus bei pobūvius susirenka apie 100 žmonių. Surengti du visos Vokietijos lietuvių jaunimo seminarai. Stuttgarthe veikia ištisa eilė lietuviškų organizacijų. (Labdara, L. Raudonasis Kryžius). Išeina bent du biuleteniai: "Lietuvis" ir "Lietuvių žodis". Veikiantčiai vargo mokyklai vadovauja Eug. Lucienė.

• Muencheno apylinkės valdybos sekretorė A. Grinienė pranešė, kad Muenchene gyvena apie 200 lietuvių, bet apylinkė priklauso apie 50. Veikia vargo mokykla, kuriai vadovauja A. Grinienė. Mokyklą lanko 7 mokiniai. Taip pat veikia tautinių šokių grupė "Ratukas". Yra liuanistinė biblioteka, apie 300 knygų. Leidžiamas informacinis biuletenis.

• Hamburgo apylinkės valdybos pirmininkas, matyt, nedalyvavo, jei už jį pranešinėjo kun. V. Šarka. Hamburge esą apie 500 lietuvių, bet narių tėra 60. Abejotina, kad tiek daug lietuvių į narius nesirašo iš baimės, jog negalės lankyti Lietuvoje. Argi 440 lietuvių iš Hamburgo vyksta į Lietuvą?

Dvi veikusios vargo mokyklos neįstengė išsilaikyti.

• Schwetzingeno apylinkės pirm. M. Miniauskas pranešė, kad apylinkė priklauso 45 nariai. Apylinkė pasižymi dosnumu: apie 1.000 DM paaukojo gimnazijos bendrabučio statybai ir apie 900 DM kitiems liet. reikalingams.

• Miesau apylinkės valdybos sekretorius J. Venys painformavo, kad apylinkė yra jauna, bet jau turi 23 narius. Ruošiamasi įsteigti vargo mokyklą.

• Rastatto apylinkės narys F. Andrejauskas pranešė, kad apylinkė turi 18 narių.

• Bad Zwischenahn apylinkės narys V. Federavičius painformavo, kad apylinkėje yra 19 narių.

ŽAIDŽIANTIS ŽODŽIAIS BOLŠEVIKINIS MINISTRAS

-- Kodėl šiandien pasigendame mažosios pramonės dirbinių? Ar bus pakankamai emaliuotų virdulių, lėkščių sriubai? Kodėl trūksta stiklinių indų, molinių puodų, namų apyvokos reikmenų?

Šitokių klausimų pilnas smalsumo "Švyturio" korespondentas Tadas Vytautas pravėrė duris į Vietinės pramonės ministro Eduardo Ozarskio kabinetą.

Ministro ir korespondento pasikalbėjimas tilpo "Švyturio" 18 nr., 1971 metais. Pažodžiui atpasakojame jį, aptrumpintą nuo plačių "įvadų".

-- Praėjusį penkmetį padirbėjome neblogai, -- dėstė, paklaustas, ministras. -- Viršijome visas užduotis. Gamybos apimtis išaugo 1,8 karto,

Simo...

(Atkelta iš 1 psl.)

tina, jų vardai beipavardės nebus prisimenami ilgesnį laiką. Tuo tarpu Simo Kudirkos dešimties metų bausmė pasibaigė, jo vardas beipavardė išliks gyva dar ilgą laiką. Tikėtina, kad ir kiti šią pavardę naudos garbingai, nes "šio gyvenimo tamsoje Kudirkos garbingo elgesio spindulys mus ramina ir stiprina" -- baigė Julius Harmon "Triumph" laikraštyje. (Elta)

PRIMINĖ IR BALTIJOS VALSTYBES

"New York Times" dienraštis, š. m. sausio 27 d. vedamajame apie sovietų užsienio reikalų ministerio A. Gromyko lankymasi Japonijoje, priminė ir Baltijos valstybes. Laikraštis rašė apie ateity galimą sovietų-japonų taikos sutartį ir, nurodęs į japonų norą iš sovietų atgauti 1945 m. užimtas Kurilų salas, pridūrė, kad tokiame klausime iškilus galėtų būti iškeltas ir klausimas kitų, sovietų okupuotų, pastarojo karo metu, sričių, kaip Estijos, Latvijos ir Lietuvos, šiaurinės Besarabijos, Bukovinos ir kitų. (E)

• Aktoriui Antanui Mackevičiui, gyvenančiam okupuotoje Lietuvoje, neseniai sukako 70 m. amžiaus. Jis jau 50 metų dirba Kauno dramos teatre. Mackevičius yra dirbęs ir režisūroje bei vaidinęs keliuose filmuose.

• Rašytojo Albino Zukausko 60 metų sukaktis plačiai paminėta Vilniaus spaudoje. Poetas yra gimęs Vilniaus krašte, 1912 m. sausio 25 d.

• Lietuvoje minėta Stasio Sodeikio 75 m. amžiaus sukaktis. St. Sodeika, vienas iš kelių brolių Sodeikų, teatre yra dirbęs 34 metus, iš jo pasitraukė 1957 m.

• Vilniuje atidaryta pirmoji kauniečio Romualdo Rakausko 52 fotografijų paroda. (Elta)

Apylinkė gauna nemaža paramos iš vokiečių net laikraščiams prenumeruoti ir knygoms pirktis. Ilgametis apylinkės pirmininkas P. Kazirskis išvyksta į JAV.

* Osnabruecko apylinkės pirmininkas V. Žaliukas serga ir į bendruomenininkų suvažiavimą neatvyko.

* Nežinia dėl kurių priežasčių nedalyvavo suvažiavime Bremeno, Bielefeldo, Luebecko, Darmstadt ir kitų apylinkių pirmininkai.

o kultūrinių bei būtinų prekių -- 2,1 karto. Meno dirbinių bei suvenyrų gamyba padidėjo net šešeriopai -- septyneriopai...

-- Kuo paaiškinti tokį niekingą faktą: parduotuvelyje sunkiai rasime paprasčiausią ūkinį molio puodą? -- pasiteiravo korespondentas.

-- Ką padarysi -- atsiduso ministras. -- Kol kas tegalime patenkinti trečdalį poreikių keramikai.

-- Molio Lietuvoje gana. Puodžių turime puikių.

-- Keramikos gamyklai suprojektavome naują korpusą. Ateinančiais metais galėtume pradėti statyti, jeigu šis objektas būtų įtrauktas į respublikos statybų sąrašą.

-- Indų mums labai trūksta, -- pasakė korespondentas, -- ties Anykščiais puikiausio smėlio klodai. Galėtume pasigaminti gerų indų ir kitokių gaminių iš stiklo.

-- Stiklas mums labai reikalingas, -- sutiko ministras, -- tiek indams, tiek papuošalams, bižuterijai bei kitiems dalykams.

-- Kauno "Pirmūnas" gamina neblogus aliuminius ir emaliuotus indus, -- kalė atkaklus korespondentas, -- ar ne numatoma plėsti šių deficitinių prekių gamybą?

Ministras, po plataus pramonės "daugiašakumo" aiškinimo, atsakė būsimosios nuosakos stiliume:

-- Toliau didinsime labai reikalingų prekių gamybą. Šiemet stosis rikiuotėn nauja ketaus liejimo įmonė. Baigsime statyti naują "Aido" fabriką korpusą. Naujoje įmonėje siūsiame specialios paskirties drabužius. Keturgubai didinsime vaikiškų vežimėlių gamybą. Išplėsime apšvietimo aparatūros, metalinių namų apyvokos reikmenų, žaislų, sodininkystės, daržininkystės, bitininkystės inventoriaus gamybą.

Nesulaukęs konkretaus atsakymo dėl puodų, indų ir stiklinių gamybos, Tadas Vytautas paklausė:

-- Ar išnaudojame visas galimybes? Yra labai daug reikalingų daiktų, kuriuos galėtų gaminti vietinė pramonė.

-- Mes jau apie tai pagalvojome. Bandydami (...) visur prašėme: duokite bent šimtą kvadratinį metrų patalpų.

-- Buvusiuose valsčių centruose, mažuose miesteliuose tokių patalpų esama. Tik jas reikia sutvarkyti.

-- Rajonuose mums dar nepavyko sukurti savo pramonės. Gaila. Jeigu ką nors imtumėm ga-

minti rajonuose, žmonės galėtų dirbti vietoje, prie namų, nereikėtų jiems veržtis į Vilnių. Girdžiu visokiausių pasiūlykimų: tai nesama patalpų, tai nebus kam dirbti.

-- Žiemą koldūkuose esama daug laisvų darbo rankų.

-- Mūsų ministerijos sistemoje dirba apie 5 tūkstančiai vadinamųjų namudininkų, -- patikino ministras.

-- Bet tai tik pulkelis šioje armijoje. Žiemą neturi darbo apie 2,5 tūkstančio melioratorių, sveikų, gerų darbininkų.

Korespondentas priminė, kad tarpsezoniiniu metu be darbo sėdi geros verpėjos, krepšiuojėnai, kiti nesudėtingos produkcijos žinovai. Vien tik tai Palangoje yra žiemos metu tūkstantis žmonių be darbo, jie dirba Palangoje tik kurorto veikimo mėnesiais. Visus juos, kores-

PLB...

(Atkelta iš 1 psl.)

ciatyva įvairiuose kraštuose ir įvairiose jų vietovėse. Tos iniciatyvos viršūnė būsianti pasiekta II-me Jaunimo Kongrese.

Diskusijas baigiant buvo sutarta ir pareikšta, jog PLB siekia, kad mūsų jaunimo aktyvumas nesibaigtų kongreso uždarymu, kad pakili jaunimo dvasia gaivinančiai paliestų visą jaunimą ir kad jis išsilaikytų lietuvių Bendruomenės rėmuose.

Tolimesnėje posėdžio eigoje svarstyta eilė kitų bėgančiųjų organizacijų reikalų. Prisiminus praėjusią spaudos ir radijo dieną, įvyksią Tabor Farmoje, balsų dauguma sutarta panašios dienos rengimą šiais metais, jeigu jos mecenatai p.p. Adamkai sutiks, perleisti lietuvių žurnalistų Sąjungai, kuri jau anksčiau yra tuo reikalu laiškais kreipusis į PLB valdybą.

Artimoje ateityje ne numatyta šaukti bendro PLB, JAV LB ir Kanados LB valdybų pasitarimo, kaip tai buvo keletą kartų daryta praeityje.

Pirm. S. Barzdukui painformavus apie posėdžių tarpe vestą susirašinėjimą, kuris iš dalies paryškino bendruomeninę veiklą įvairiuose kraštuose, patvirtinta praėjusių metų piniginė apyskaita, kurią parengė sekretorius Ant. Gailiūsis. Pajamų ir išlaidų pusė stambiausią poziciją sudarė Pasaulio Lietuvis. Konsituciniai įnašai būtų buvę didesni, jeigu savo įnašą būtų įmokėjusi JAV LB. Iš visų kitų kraštų jų gauta 337.62 dol. JAV LB apylinkės 10% solidarumo mokesčio įmokėjo 369.04 dol. Pageidauta, kad apylinkės stropiau atsiskaitytų.

Kitas posėdis numatytas pagal reikalą kviešti š.m. balandžio mėn. (al)

pondento išmone, reikia ir žiemą įtraukti į darbą.

-- Idėja verta dėmesio, -- nudžiugo ministras. -- Mes turime dar ir kitą sumanymą. Mūsų miestuose yra nemaža pensininkų, pagyvenusių moterų, atvykusių iš kaimų, kurios dabar augina anđkus. Dauguma jų geros audėjos, mezgėjos. Valandą, kitą jos būna laisvos. Duok medžiagos, siūlų ir padarys gražų dalyką. Tos moterys negali atsi-traukti toli nuo namų. Jiegu kiekviename didesnio miesto rajone turėtumėm produkcijos priėmimo ir žaliavų išdavimo punktus, manau, jos mielai sutiks padirbėti už atlyginimą. Turėtumėm daugiau plataus vartojimo prekių...

-- Tikėkimės, kad šie sumanymai neliks vien popieriuje, -- atsisveikino smalsus "Švyturio" korespondentas, ir it musė kandęs, nukištino redakcijon. Juk iš pasikalbėjimo su saktu ministru jis nieko nesužinojo: ar bus parduotuvelyse puodai, indai ir stiklinės. Ministras tik užtikrino, kad ant moterėlių pensininkų, veltėdžiaujančių prie anđkų, valdžia jau užmetė "komunizmo statybos" projektus.

ISNIEKINTA BAZNYČIA

Pastoriaus Richard Nurmbrand'o, buvusio komunistų kalinio, leidžiamas mėnesinis biuletenis "Jesus to the communist world inc." (The Voice of the Martyrs) 1971 m. 11 laidoje buvo paskelbęs išniekintos Vilniaus šv. Mykolo bažnyčios nuotrauką. Joje matyti bažnyčioje eksponuoti sanitariniai įrengimai, matyt, rodomi, žiūrovams. Biuletenis -- aiškiai antikomunistinis ir skelbia daug žinių apie katalikų bei krikščionių persekiojimą komunistinės santvarkos kraštuose. Jo adresas: P. O. Box 11, Glendale, Calif. 91209, USA. (E)

Vietnamo...

(Atkelta iš 1 psl.)

JAV vyr. štabo viršininkas gen. Westmoreland, pereitą savaitę inspektavęs Vietnamą, ruošiasi karinei ofensyvai, kurios kulminacinis punktas greičiausiai sutaps su prezidento Nixono viešnage Pekine. Didžiausių puolimų laukia mažiausioje Pietų Vietnamo vietoje -- II karo apygardoje ir šiaurėje.

Jei Pietų Vietnamo armija su amerikiečių aviacijos talka tuos puolimus atmuš, komunistai greičiausiai sutiks su Nixono planu. Nes, jei jie dabar nepasieks didesnių laimėjimų, jie nieko negalės padaryti iki rinkimų. O jei rinkimus laimės Nixonas, aiškina kolumnistas Joseph Alsop, Hanojus negali tikėtis geresnių taikos sąlygų kaip dabar Nixono pasiūlytų. O tai reiškia, kad Vietnamo likimas bus išspręstas artimiausiomis savaitėmis patiesio Vietnamo mūsų laukuose.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŲA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBA REDAKCIJA NEATSAKO.

PO KULTŪROS SKRAISTE SLYPI BOLŠEVIZMAS

Kada komunistinis agitatorius ištaria žodį "kultūra", klausytojai gerai žino, kad tai reiškia žodį "komunizmas". Taip, rašytojas F. Bieliauskas pareiškęs "kultūros skiepijimas -- didžiausias mūsų uždavinys", pasakė, tikra jo galvojimo prasme "komunizmo skiepijimas -- didžiausias mūsų uždavinys".

Žmonės į tai įpratę ir gerai supranta. Jie vengia skubėti ten, kur patetiškai kalba apie "kultūrą", nes tai yra prakalbos apie komunizmą, kad ir kaip suktai paslėptos po patraukliais titulaus.

Štai Komjaunimo Tiesa (Nr. 6) deda žinutę:

Šilutės rajoninė biblioteka minėjo A. Fadejevo jubiliejų. Buvo suroštas vakaras, kuriame dalyvavo liaudies teatro aktoriai, veikė knygų paroda, specialiai šiam vakarui buvo surinkti literatūriniai įrašai. Bibliotekos darbuotojai išnešiojo pakvietimus į namus. Į vakarą susirinko 14 (keturiolika) žmonių.

Žmonės žinojo, kad sovietinių rašytojų varovui A. Fadejevui skirtas vakaras, skirtas bolševizmo propagandai. Kada į taip reklamuotą renginį atsilanko ... 14 asmenų, ar tai nėra tikras ir slaptas balsavimas, rodąs visišką okupacinio režimo bankrotą?

Tačiau bolševikiniai rašėivos stengiasi paslėpti tą esminį faktą ir skundžiasi kitos linkmės aplinkybėmis. Tos aplinkybės irgi būdingos. Per dvi okupacinės valdžios viešpatavimo dekadas nesudarytos minimalinės sąlygos kultūriniam darbui. Ir šia proga tenka prisiminti Nepriklausomos Lietuvos gausiai statytus Šaulių namus, tikrus tautinės kultūros židinius ir mažiausiuose miesteliuose. Kaip dabar su taip vadinamais "kultūros namais" bolševikinio gyvenimo sąlygose.

Rašo Komjaunimo Tiesa:

Atėjo komjaunuolis į kultūros namus ir mato, kad jie apmirę, aplinka apleista, visi kampai apversti...

Laikraštis nori įvairinti "kultūros namus" komjaunuolius, priversti juos dirbti "kultūros darbą", nes, taip tvirtina laikraštis "kaimuose dar nemaža tamsumo, menka kultūra". Laikraščio kores-

pondentė Ald. Žemaitytė karštai stveriasi už pavyzdžių, kad kai kur "kultūros namuose" geresnė tvarka, patrauklesnė išvaizda. Bet laikraščio daviniai byloja:

Jau eilė metų klubinis darbas nedirbamas Viešintės, Natkiškių, Gudų kultūros namuose. Daug netvarkos poilsio vakaruose...

Ar neužžėlė Šilutės rajono komjaunuolių takai į kultūros namus? patetiškai klausia laikraštis...

Pro tas patetiškas frazes, pro demonstruojamą rūpestį kultūros kėlimu "tamsiame kaimu", kur "menka kultūra", mato ne liudną vaizdą. Juk "kultūros namų" prievaizdavimas paves tas išimtinai komjaunuoliams. Tiksliai jiems pavedama trypti neužžėlusius takus. Niekas neklausia jų kvalifikacijų, pristatyti kultūros problemas, plačiai ir realiai apžvelgti pasaulio kultūrinio alio ar laimėjimų klausimus. Indoktrinuotas komjaunuolis besupranta "kultūros" sąvoką tiksliai kaip to tikrą išdavą iš markizmo religijos. Ir kada, vargais negalais, užžėlusiais takais įvaro aktyvesnį komjaunuolį į "kultūros namus", šis pradeda skardintis bolševikiniais motyvais. Kokia iš to išdava?

Į rūpestingai parengtą minėjimą iš visos Šilutės atėjo tik ... 14 asmenų. Gal ir šie buvo organizatorių artimiausieji giminės?

Tai buvo tikras ir slapas užguitų žmonių balsavimas. Tai buvo žmonių pareiškimas kad jie nori kultūros, ne kultūrinio surugato po bolševikiniu padažu. (ar)

Mums rašo

BOLŠEVIKAI APIE
TEATRO FESTIVALĮ

Propagandiniame bolševiklapyje, kuris skiriamas išeivijai propaguoti bolševikinės santvarkos "pažangumą", rašoma ir išeivijos gyvenimo temomis. Užtikau, tad, "Gimtajame krašte" Nr. 2 (258), skyrelyje "Mūsų komentarai" pastabas dėl Chicagoje vykusio teatro festivalio. Pastabos pasirašytos Vlado Viešinto.

Viešintas, net susilenkęs, stengiasi sudergti ir sumenkinti milžiniškas "nepažangios" išeivijos pastangas iš-

Dr. Jonas Puzinas padarė platų pranešimą Vliko seime Detroite, kuris įvyko 1971.XII.4-5 d. Tą jo pranešimą pavadintą "Lietuvos vadavimo pastangų derinimas ir plėtimas", atspausdino Naujienos, 1971 m. gruodžio 14-22 d. numeriuose. Istorinė to pranešimo dalis daug kam bus įdomi paskaityti, ji turi daug faktų ir datų. Visai teisinga yra tokia baigiamoji pastaba: "Kad Lietuvos vadavimo pastangos būtų sėkmingos, būtina vieninga politinė vadovybė, kuri planuotų ir derintų darbą ne tik šiai dienai, bet ir tolimesnei atečiai". Visiems turėtų būti aišku, kad patys lietuviai "okupuotame krašte neturi sąlygų sudaryti centrinių organų Lietu-

laikyti savo tautinę gyvybę ir kūrybingumą už tėvynės sienų, svetimojoje. Patriotinė minti ant kurios bazuojamas išeivijos išlikimas, Viešintas vadina "lėkštu". K. Ostrausko pjeses jis vadina "kraštutinis, nykus beviltišku". Negalima suprasti, ko gi nori Viešintas? Jam nepatinka toki skirtingi festivalio sparnai, kurie įmanomi tiksliai laisvoje visuomenėje. Tai diapazonas tarp Ostrausko ir Jankaus. Pagaliau, kur jis atrado "lėkštą patriotizmą"? Patriotinių, populiariai prasme, veikalų nebuvo. Bet veikalai buvo lietuviški, be skolinių išklataučių kūrybos. Veikalai buvo nauji, pirmą kart statomi, tikrai premjeriniai.

Viešintas šaiposi, kad vaidybiniai sugebėjimai neprašoko "saviveiklininkų lygio". Ir iš fakto kad festivalyje dalyvavo tiksliai trys teatriniai vienetai, Viešintas pranašauja išsekimą ir mirtį išeiviskai scenai.

Su pranašystėmis nereikia skubėti. Išeivijos gyvenimo sąlygos yra sunkios, nedėkingos kultūriniam darbui. "Nepažangios" išeivijos kultūrinis gyvenimas dar neišblėsta ir trečiojo dekaadoje. Todėl su bolševikinėmis prognozėmis nereikia skubėti.

Ar neturėtų Viešintas atsigręžti į savo proteguojamą "pažangią" išeiviją? Ar ten jis atranda tokį, iki šiol vis gyvą, kultūrinį veikimą, kuriuo ryški "nepažangi" išeivija? Dar neužtenka pasigardžiuojant pasikrikštyti "pažangumu" ir nesugebėti susikurti minimalių kultūrinio veikimo renginių. Ar gali Viešintas priešpastatyti Chicagos lietuvių teatro festivaliui "pažangios" išeivijos teatrinę veiklą? Ne, jis to nė nedrįsta paminėti! Viešintas priešpastato festivaliui gausiai rubliais penimus profesinius ok. Lietuvos teatrus!

Bolševiklapijo tendencijos yra aiškios: dergti ir niekinti "nepažangios" išeivijos kultūrinis darbus. Tai maskvinių duondavių uždėta pareiga.

K. Grinkus

Apie derinimą ir plėtimą

vos laisvės kovai vesti". Tatai galime atlikti tik mes, išeiviai laisvuose kraštuose. Labai daug ir mes negalime padaryti, tatai pareis nuo didžiųjų jėgų santykių ir jų interesų susiklostymo. Dabartinio metu visų bolševikinės Rusijos pavergtųjų tautų padėtis negerėja, bet sunkėja. Rusija stengiasi įteisinti savo užgrobimus II-jo karo metu ir tada eis prie tolimesnių užkariavimų Artimuosiuose Rytuose ir Pietinėje Azijoje. Sutartis su Vakarų Vokietija ir sovietų spaudimas sušaukti Saugumo konferenciją, kuri įteisintų jų užgrobimus, yra mums labai pavojingi dalykai. "Veikimo sąlygoms sunkėjant, -- rašo J. Puzinas, -- reikalinga ne tik sutelktinė, bet ir suderinta veikla. Reikia tartis ir susitarti dėl veiksmų reprezentacijos, darbo sričių pasidalinimo... Neturime darbo jėgų pertekliaus, kad kas sau veikdama be prasmės, eikvotume jas. Darbų turime tiek daug, kad jų visiems užteks". Visa tai labai teisinga.

Dėl kai kieno labai mėgstamų kelti reformų, ten rašoma: "Jau per daug kalbėta ir vis dar tebekalbama apie Vliko reformas. Reformos reikalingos kiekvienai gyvai organizacijai, bet dažnai pertvarkymai pakerta žmonių pasitikėjimą jai. Galima neblogai patobulinti darbą ir be didelių persitvarkymų, svarbu, kad organizacijon būtų įtraukta naujų jėgų (mūsų pabrakta. bj), bet nepabijokime padaryti, prireikus, ir esminių Vliko sandaros pakeitimų".

Visos šios citatos paimitos iš paskutinio skyrelio: "Baigiamosios pastabos" (gruodžio 22 d.) Vis dar daug kieno mėgstama kalbėti apie "naujas jėgas". Net tam tikra paties Vliko komisija priešėjusi nuomonės, kad "yra nepaneigiamas laisvųjų lietuvių gyvenimo reikišins, kad nepriklausomos Lietuvos politinės grupės ir netgi okupacijos metais Lietuvoje gimę rezistenciniai sąjūdžiai emigracijoje brendusiai kartai nėra savi, organiškai, t. y. nėra natūrali šiai kartai reikštis plotmė".

Su šita teze mes nesutinkame. Žinome, kad daugeliui emigracijoje brendusių ar gimusių lietuvių daug kas nerūpės, ne tik jos partijos, bet nei pati Lietuva, jos likimas ir nepriklausomybė. Taip atsitinka su visomis emigracijomis. Idealistiniai nusiteikusių ir veiklių savo tautos labai asmenų emigracijoje visados nedaug teatsiranda. Daugelis jų moka išrasti įvairias priežastis, kad tik nereikėtų dirbti ir nors šiek tiek aukotis savo tėvų žemei, tai tautai, iš kurios jie yra kilę. Lietuvoje buvusių partijų (tikriausiai ideologijų, nes išeivijoje tik jos beliko, partinės galios nebėra) svetimumas ar neįdomumas jiems yra

tik vienas iš pasiteisinimo būdų, kodėl jie nenori dirbti ir stengiasi išsisukti nuo tos moralinės pareigos. Nebus ideologinių grupių, tai savo neveiklį pateisinti suras kitas priežastis, sakysim, nereikalumas siekti lietuvių tautai valstybinės nepriklausomybės, arba dar aiškesnė komunistų įpiršta tezę: Lietuvoje viskas gerėja, lietuvių tautai negresia joks pavojus, mūsų pagalba nereikalinga, mes galime tik pasimokyti ir pasisemti iš ten tautinės stiprybės prieš nutautėjimą...

Tikrų veikėjų, dargi mažos ir pavergtos tautos labui, visados esti nedaug. Bet jų atsiranda. Maži vaikai atvykę į šį kraštą ar net čia gimę, pasidaro dideli veikėjai ir kovotojai, kaip J. Bačiūnas ir A. Olis. Ir nereikia jų daug. Užtenka, jei didžiūma emigrantų, kad ir nėra dideli veikėjai, tačiau nepraranda ištikimybės savo etninei grupei ir atsiradus reikalui ją paremia savo balsu, parašu ar pi-

nigu. Daug kartų gausingesni JAV-se lenkai ir ukrainiečiai irgi neturi veikėjų pertekliaus. Tačiau kai ukrainiečiai buvo pašaukti aukoti, kad galėtų Washingtone pastatyti paminklą savo tautos herojui Ševčenko, tai bematant sudėjo pusę milijono, o į paminklo atidengimo iškilmes Washingtonan suvažioavo apie šimtas tūkstančių, nors kai kurie jų gatvėse tarpusavykalbėjosi angliškai.

Mes turime net visokių veikėjų perteklių. Nebūtų jokios naudos, jei Vliko sudėtis būtų padvigubinta. Gal tada jis pasidarytų dar daugiau nelankstus, dar daugiau būtų visokių nuomonių skirtumų, diskusijų dėl veiklos būdų, asmeniškų ambicijų ir ne santaikos. Todėl mus visiškai neįtikina minėtos komisijos nuomonė, kad "į Vliko Seimą įjungimas tam tikro kiekio PLB Valdybos rinktų atstovų padarytų Vliką veiksmingesnį ir kontinuitetiškesnį." (Ar komisija negalėjo rasti lietuviško pakaitalo pakutiniam žodžiui?) Seimai dažnai išvirsta tu-

(Nukelta į 5 psl.)

Šis bei tas

Australijos LB Canberros apylinkė gražiai pasireiškė, išleidama Putino laiškus seseriai. Tai sekintas pavyzdys kitoms LB apylinkėms -- greta įprastų darbėlių bent retkarčiais švystelti ypatingesnių kultūrinių žygių. Juk, tur būt, kiekvienoje vietovėje yra žymesnių politikos, mokslo ar meno asmenų, kurie laukia saviškių paramos. O ypač dabar darosi nelengva išleisdinti knygą. Tik sutelktinėm jėgom visi darbai lengviau įvykdomi. Tad LB teištiesia globojančią ranką kiekvienam savo nariui, kad tuo būdu surištų visus motiniškus ryšius į bendrą šeimą.

• Poeto Putino laiškas iš okupuotos Lietuvos siųstas Australijon -- jau vien ta aplinkybė mus domina ir patraukia perskaityti šią nedidelę knygėlę. Čia mes išgirstame apie įvairius asmeninius poeto rūpesčius, apie kūrybinius darbus bei planus, apie jautrią meilę saviškiams, apie sveikatos menkėjimą... Žinoma, apie okupacinę priepaūdą čia nedaug ką galime net ir tarp eilučių išskaičiuoti (pvz, kad iš šiaurės uždangos siunčiamos knygos jis negalėjo gauti). Kaip žymiam literatūros talentui, aukštai išsilusiam poetui ir pirmajam literatūros mokslineiui profesoriui, okupantai lenkėsi ir bent vėliau sudarė pakenčiamas sąlygas gyventi ir gydytis. Jis galėjo ir savo šeimos artimiesiems bent kiek pagelbėti. Tiksliai kūrybos srityje -- partijos varžtai buvo kieti ir dažnai žlugdė Putino nuotakas bei užmojus, stabdė jo darbus. Be to, Putinas buvo labai tylus, santūrus būdo, tad ir laiškuose vengia detalesnių ar spalvingesnių išsiskakymų. Bet vistiek tai yra nemenka dokumentinė medžiaga. Labai ačiū Canberros lietuviams.

• J. Kraliausko trečia mindauginė knygą VAIŠVILKAS vertiną istoriniu turiniu. Čia kruopščiai surinkti to laikotarpio politiniai įvykiai, žmonės, vietovės. O vaizdinga beletristinė forma padeda skaitytojui viską giliau įsigyventi. Dabar mums visiems reikia savos praeities žinias dėmėti ir jų neužmiršti, jų reikšmę suprasti nes mūsų laisvės kova iš dalies remiasi kaip tik ilgamete Lietuvos istorija. Tačiau šį neblogą romaną vargu ar drįstume visuotinai siūlyti savo jauniesiems skaitytojams, kad iš viso neatgrasintume nuo lietuviškos knygos. Čia turinys gerokai išstėtas, o intriga labai lėta -- vis kartojasi svarstymai apie religijas, apie vienuolio pašaukimą, apie valdovo pareigas. Vos viena kita scena sužiba laknesnės fantazijos kūryba, o šiaip susidaro įspūdis, kad autoriaus per daug varžytasi istorinių kronikų rėmais. Tačiau apie Vaisvilką istorinių žinių taip mažai, kad galima buvo kaip tik spalvingiau vaizduote naudotis. Tačiau šį trečioji knygą išėjo blankesnė už anąsias kur neklauvo jokios filosofijos apie religijas ir buvo ryškesnių dramatiškų įvykių, stipresnio paveiklo veikėjų.

• Antra, ypač jaunam skaitytojui čia bus sunkiai įkandama ir kalba. Titnago Ugnų neperdaugiauusia būta dialogų, o senovę priminti itin siekė sintaksė. Gi šioje knygoje -- nepaprastai daug savotiškų žodžių: archaizmai, tarmybės, naujadarai. Net ir slavybių gausu, nors reikėtų abejoti, ar 13 a. mūsų kalba jomis buvo jau tiek užteršta: biedniokai, abedynė, šlovė, nabašninkas, terba, sėbrai, kysyti, atboti, durnas, dyvytis, žiemavoti, tetušis, krėslas ir kt. Taip tad jei dėl lėtos slinkties, blankokos intrigos, niūtroko turinio ir sunkaus žodyno ne kiekvieną skaitytoją sužavės, tačiau sąžiningai ir kruopščiai parašytas veikalas apie mūsų praeities dalykus -- įdomus ir vertingas savos knygos mylėtojui.

• Anglišką spaudą aprašytas Herman Shaw, kuris 1910 m. atvyko iš Lietuvos beturčių našliaičių (tėvas žuvo 1905 m. rusų japonų kare, motina su 4 vaikais atplaukė Amerikon). Dabar jis -- milijonierius Floridoje, įdomu, kad jis pasiryžęs bent pusę turtų išdalyti gerais tikslais, nors turi du sūnus ir anūkių. Ne tik perka įvairius bonus, bet didelėm sumom remia mokyklas, ligonines (ypač žydų). Dėl savo milijonų šaldinimo jis protingai sprendžia: jei vaikams ar anūkams viską palikčiau, tai didelę palikimo dalį pasilims valdžia, o nei ji nei vaikai nejaus jokio dėkingumo, nes manys, kad jiems savaime tai priklauso. Taip pat mus stebina jo kuklumas, gal būt, dar iš Lietuvos žemės atsineštas. Suteikdamas ketvirtį milijono įkurti naujam chirurgijos skyriui vietinėje Sinajaus ligoninėje, jis atsisakė, kad tas skyrius būtų pavadintas jo vardu: "Who the hell will remember me, after I'm gone, anyway?" (Inquirer, nr. 20).

Viena vėliausių Antano Gustainio nuotraukų, jam tariant atsisveikinimo žodį prie a. a. Petro Klimo, Vasario 16 akto signataro, kapo Petrašiūnų kapinėse 1969 m. sausio 18 d.

VALENTINĄ GUSTAINĮ AMŽINYBĖN PALYDĖJUS

1971 m. spalio 11 d., Lietuvoje, Šakių apskr., Griškabūdėje, savo gimtajame kaime "atsiskyrė su šiuo gražiuoju Dievo pasauliu" didelis Lietuvos kultūrininkas, politikas, žurnalistas ir vienas iš Korporacijos Neo-Lithuania steigėjų -- VALENTINAS GUSTAINIS.

Atsiskyrė su pasauliu, kurį jis mylėjo, kurio grožį ir vertę jautė per visą savo gyvenimą. Šviesi, giedra nuotaika neapleido jo iki paskutiniųjų dienų. Nepataisomu optimistu, kaip jis save vadino, buvo per visą gyvenimą, toks jis paliko ir savo gyvenimo saulėlydį. Iš aplinkos, kurią sudarė jo žmona ir dukterė, jis sėmėsi šilumą ir gyvenimo džiaugsmą.

Gilias optimizmo, kuris buvo ryškiausias jo būdo bruožas, neprarado per visą gyvenimą, nors turėjo pergyventi skaudžiausią kiekvienam lietuviui smūgį -- būti ištremtam iš savo gimtojo krašto su šeima į Sibirą. Ir tas optimizmas palaikė jį per visą tremtį, nors jo sveikata buvo jau palaužta.

V. Gustainio draugiškumas jo vidaus šilumai, jaukumas ir romantizmas atsispindi visuose jo laiškuose, rašytuose mano broliui, kada V. Gustainis grįžo iš iš-

MARIJA KASAKAITYTĖ

trėmimo Karagandoje. Labai gyvenimiškas, jis domėjosi visom tautos problemom: jos kultūra, jos ūkine ir technine pažanga.

Su kolega V. Gustainiu teko man bendradarbiauti dar mišrioje Neo-Lithuania korporacijos valdyboje, kada buvau Mergaičių Ratelio pirmininke, paskui atskiros mergaičių korporacijos Filiae Lithuaniae pirmininke. Tada korporacijos pirmininkais buvo Juozas Čiburas, paskui Valentinas Gustainis. Jie buvo korporacijos Neo-Lithuania ideologai ir vieni iš jos steigėjų. Neolitanų pasaulyje jie buvo vieni iš žymiausių ir ryškiausių asmenybių.

V. Gustainis -- didelis patriotas, bet nešovinistas, kultūringas, tikras europietis, kilnių polėkių, aukšto intelekto, gilaus išsimokslinimo, demokratiškų principų, švelni, bet drauge stipri asmenybė. Kas buvo šviesaus jo asmenybės, neišblėso ir dabar, gal tik sužibo ryškėnė spalvom.

KORPORACIJOS NEO-LITHUANIA KILNŲ IDEALAI

Į mišriąją Neo-Lithuania korporaciją įsto-

jau 1924 metų pabaigoje, kuomet jai vadovavo pirmininkas J. Dargis; tada korporacijoje radau vos mažą būrelį korporančių.

Gilios ideologinės korporantų kalbos per suėigas nušviesdavo mums korporantams ideologinius korporacijos kelius ir supažindindavo su jos gyvu, spalvingu gyvenimu.

Kartais per tas sueigas krisdavo ugningiausi džiaizmai, kai kada skaudūs ir aštrūs kaip kardo ašmuo.

Norėčiau nušviesti tą pakilią, pilną aukštų idealų ir šviesių vilčių ateičiai korporacijos Neo-Lithuania nuotaiką, kurioje aš atsidūriau, korporacijai jau tvirtai žengiant savo užsibrėžtu keliu.

Neo-Lithuania pažadino ta pati tautos dvasia, kuri "Aušros" gadynėje įkvėpė Daukantui, Basanavičiui, Kudirkai ir visi eilei atgimimo galiūnų mistiškos jėgos priskirti mūsų tautą iš miego ir sužadinti joje tautinę sąmonę. (J. Čiburas).

Neo-Lithuania žengė keliu, kurį praminė mūsų žymūs Lietuvos atgimimo vadai ir vėliau korporacijos garbės nariai, kaip Maironis, J. Tumas, A. Smetona, P. Vileišis, prof. J. Jab-

lonskis, B. Balutis.

Jų gilūs idealai įaugo į mūsų širdis, jie tapo ta dinamiška jėga, kuri stūmė mūsų kultūrinį gyvenimą pirmyn; jie kaip šviečiantis žaibas tamsoje nurodė mums kelią, jie palietė mūsų kilniausius jausmus, giliausius širdies virpesius.

"Neregėti aušros, taip prailgo naktis" -- savo laiku skundėsi Maironis. Ir staiga aušra išaušo. Netikėtai kaip liepsna apšvietė Lietuvą.

Ir įvyko tai, kas buvo Maironio svajota. Lietuva tapo laisva. Mes matėm tekančią aušrą, mes pergyvenom kaip svajonę, kaip stebuklą Lietuvos prisikėlimą. Lietuva pakilo iš vargo, kaip feniksas prisikėlė iš pelenų ir pražydo nepriklausomam gyvenimui.

Ir suskambėjo laisvės trimitų garsai ir šaukė stoti į darbą ir kurti šviesenę Lietuvos ateitį.

Jaunimas pirmas išgirdo tą galingą tėvynės šauksmą ir savanoriais stojo į kovą už Lietuvos laisvę. Ir vos išsikūrė Lietuvos universitetas 1922 metais, patriotinis jaunimas, daugiausia savanoriai, susibūrė po viena garbinga neolitanų vėliava, kurioje įrašyta "Pro Patria".

Neolitanus į vieną organizaciją subūrė lietuvių tautos praeities dinginga romantika ir ryžtingas užsimojimas dirbti jos šviesiai ateičiai ir plėtoti savo tautos garbingas praeities tradicijas.

Prie korporacijos steigimo daugiausia prisidėjo du didžiausieji tautininkų vadai, tai A. Smetona ir kan. J. Tumas Vaižgantas.

Baltgalvis, amžinai jaunas, spinduliuojantis Tumas pamokė mus kaip mylėti tautą ir jai dirbti. Korporacijai jis pabėrė daug savo minties ir širdies deimančių. Baltgalvis mylėjo visus, bet plačiau siai savo širdį atverdamas jaunimui.

(Bus daugiau)

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

J. GRAUDA

Ir vėl veiksmų ir šliurių melodija

Neseniai teko rašyti apie tai, kaip palangiškis Antanas Ragelis išdidžiai atmetė amerikiečių Kazio Černiausko dovanėlę -- menkavertės šliures. Vienu žodžiu suvarė Ragelis į sovietinio ožio ragą amerikoną. Tegu, su veiksmų talka nesiuntinėja tarybiniam piliečiui menkavertė šliurelių. Teko iškelti du variantus, kurie pateisina šliurių atsiuntimą. Galėjo būti šliurėse idėtas didžiai vertingas objektas; galėjo šliurių siuntimas ženklinti ideologinį išpėjimą -- valkščiok valdžios akivaizdoje, lyg su šliurėmis muvėdamas, tykiai, pagarbiai...

Bet, po "Sidabrinės dienos", kuri nušvito chicagiečiams gruodžio pabaigoje, naujas, įdomus, didžiai reikšmingas faktorius įžengė į šią buitinių politinę istoriją.

Skambina iš Chicago:

-- Neišsamiai pristatytas amerikinių šliurių kazusas.

-- Kokia prasme?

-- Kodėl užglostė tarybinę prielaidą, kad amerikiečių šliurės yra menkavertės?

-- Mes tai atsargiai apėjome be diskusijų, nes neteko šliurių matyti.

-- Šliurių išvaizda nieko nesako. Viską nusako šliurių savybės.

-- Mes davėme suprasti, kad palangiškis Antanas Ragelis pasiskubino su savo sprendimais. Šliurėse galėjo būti didžiavertis objektas. Sakysime, žiebtuvėliams akmenukai. Šliurės galėjo reikšti tam tikrą kodekso ženklą: būk atsargus režimo lik...

-- Tai smulkmenos, -- suriko nekantriai chicagietis. -- Patarčiau tamstai daryti platesnes prielaidas.

-- Kuria gi dar platesne prasme?

-- Šliurių savybės, tamsta, šliurių savybės! Bendrakalbis kaž kaip įnoringai, žaismingai sukikeno.

-- Nesuvokiame jūsų užuominų, -- teko kukliai prisipažinti.

-- Veiksniai, žurnalas Šluota, žiebtuvėliai, -- lyg paniekinančiai porino chicagietis, o kaip apie šliures iš Sidabrinės dienos? Gal būt Kazys Černiauskas nusiuntė palangiškiui Antanui Rageliui šliures su Sidabrinės dienos savybėmis.

Po valandėlės kikenimo ir spiegiavimo sužviegimo, jis pridūrė:

-- Gavo palangiškis tokias šliures ir, kaip pakvaišėlis, išmetė, neišbandęs savybių!

-- Kas per misterija?

-- Ir kokia dar misterija! -- žviegė bendrakalbis. -- O ho ho! Kas tokias šliures apsiauna bematant pasijunta Kazanova, kuris dar saują kick pils prarijo! Suprantu?

-- Taip, -- atsakė daug žinančiam žmogui.

Ir valandėlę vėliau mums nuoširdžiai pagailo neapdairaus palangiškio Antano Ragelio. Emigraciniai veiksniai, kuriuos jis įvėlė į šliurių istoriją, jam blogo nelinkėjo.

KARALIŪNUI REIKIA KRAUJO

VYT. ALANTAS

(7) Novelė

Siaurais įvijais laipteliais ji leidžiasi žemyn ir, rodos, jiems galo nėra. Vadovas, parodęs turistams angą pilies griuvėsių kampe, kažkur dingę, dingę ir turistai, su kuriais ji įkopė į kalną, tik ji viena atsargiai žengia nuo laipo ant laipo saugodamasi kad neišsidėmėtų suknėlės nuo drėgnų sienų ir nesusižeistų kaktos į žemas lubas. Nuo sukaišiotų šen ir ten įkištuvuose deglių oras urve atsiduoda derva. Kai laiptai staiga pasibaigia, ji, rodos, atsiduria erdvioje, žibintuvais apšviestoje menėje, kurios sienos apkabinėtos Lietuvos valdovų, rikų, krivių, vyskupų ir rinktinių didžiūnų paveikslais, o pasieniai apstatyti turtingai ornamentuotomis didelėmis skrynjomis.

Ji, regis, iš lengvėlio žengia pagal tuos atvaizdus, o jie, rodos, seka ją akimis iš savo rėmų labai susirūpinę ir kažko lūkuriuodami. Ji atpažįsta juos visus: tėvas jai visus Lietuvos valdovus smulkiai apibūdino, gal tik išskyrus karalių Pukuverą, apie kurį nedaug teuzsiliko žinių šaltiniuose, bet kadan-

gi vieno valdovo paveikslas kabo tarp Traidenio ir Vytenio, tai ji nusprendžia jį būsiant karalių Pukuverą, nes jis tuo metu viešpatavo Lietuvoje. Ji stabteli ties karalienės Mortos paveikslu, tik jai keista, kad ji vilki juodu gedulingu apdaru ir labai nuliūdusi. Ją staiga nustumia mintis, kad visas didysis požemis skęsta liūdėsyje kažko lūkuriuodamas.

Jai taip bestovinėjant, rodos, didžiūnai ima žengti iš portretų rėmų, juos sustato pasieniais ir žiūri į ją susispietę ratu. Prie jos prisiartina karalienė Morta ir sako:

-- Aš esu karalienė Morta. Mano sūnus sunkia serga blykšle: jam reikia kraujo. Duok jam savo kraujo: jis pagis, be kraujo jis mirs! Aš tau duosiu skrynias gintaro, duosiu skryniąs prikrautas lietuvišku raštu atastų rietimų! -- O kai ji tyli svyrudama ką atsakyti, karalienė priduria: -- Aš atiduosiu tau savo aukso karūną už tavo kraujo lašą! Mano sūnus karaliūnas, sosto įpėdinis: jei jis mirs, pasibaigs mūsų giminė! Va, imk! -- Morta, rodos, nusiima nuo galvos savo karūną ir duoda jai.

-- Pasibaigs mūsų giminė! Pasibaigs mūsų giminė! Pasibaigs visa mūsų giminė! -- Rodos, ji girdi, kaip aidi požemio skliautais patisūs balsai iš daugybės lūpų.

Ji aiškiai mato, kaip tūkstančiai akių žiūri į ją išsipykę prašomai, maldaujamai ir net reikalaujamai. Ir vėl, regis, ištinka negirdėtas neregėtas da-

lykas: visa ta didžiūnų minia puola prieš ją ant kelių ir iškėlusį rankas maldaujamai šaukia:

-- Kraujo! Karaliūnas miršta, kraujo. Be tavo kraujo karaliūnas ir jo giminė dings nebutyje, be tavo kraujo, jis ir jo giminė nuaidės Amžinybėje, kaip nuaidi per girią stumbro maurojimas! Nešykstėk savo kraujo lašą, dovanok savo kraują ir mūsų visų karaliūnui! -- Taip jie visi maldauja parpuolę ant kelių, tarsi kalbėdami litanią.

Ji, regis, blaškosi ir nežino kas daryti. Jai gaila karaliūno ir motinos, bet ji baiminasi, kad, jei ji sutiks, jie gali iščiulpti iš jos visą kraują, o be to, kaip jie tą jos kraują paims? Jie turi jokių medicinios įrankių ir indų...

Tarsi skaitydama jos mintis karalienė paima ją už rankos tardama:

-- Einam!

Ir staiga jos atsiduria puikiai įrengtoje laboratorijoje, o čia jau jos laukia baltu chalatu apsivilkusi ir švirkštą rankoje laikydama jos motina, gallestingoji sesuo. Pro praviras laboratorijos duris ji mato didelę menę suplačia karališka lova viduryje. Lovoje gulį karaliūnas. Jis neišpasakytai išblyškęs, labiau panašus į lavoną, kaip įgyvą žmogų, ir gulį jis užsimerkęs, nejudėdamas, tarsi nebepajėgdamas praverkti blakstienų. O aplink jį pasieniuose ir kažkur tolybėse, rodos, stovi tyli, nuliūdusi. didelio sielvarto naštos prislėgta minia.

(Bus daugiau)

"DVIDEŠIMT VIENA VERONIKA"

Kazimiero Barėno, manau, nebereikia skaitytojams rekomenduoti. Jis yra gerai jiems pažįstamas iš beletristinių kūrinių: "Giedra višad grįžta", "Karališka diena", "Atsitiktiniai susitikimai" ir "Tūboto gaidžio metal". Pastarasis kūriny, romanas, susilaukė įvairios, net diametraliai priešingos, kritikos. Praėjusių metų gale Londone pasirodė naujas K. Barėno beletristikos kūriny, pavadintas "Dvidešimt viena Veronika".

Apie derinimą...

(Atkelta iš 3 psl.)

Čių ginčų arena, vienintelė vieta pasirodyti su savo išmone tam tikro tipo "veikėjams". Atsiminkime, kas atsitiko paskutiniame PLB Seime New Yorke. Realų darbą atlieka komisijos, bet ne seimai.

Netiesa, kad jaunosios kartos atstovai prie dabartinės santvarkos negali patekti į lietuviškos veiklos organus, kaip Vlikas ar ALTA. Jei tik jie turi kvalifikaciją ir norą dirbti, jokių ypatingų kliūčių niekas nedaro. Tačiau mes turime apsaugoti nuo subversyvinio gailalo ir nesubrendėlių. Kuo didesni bus tie veiksniai, tuo lengviau bus priešui infiltruoti savo agentus. Jau nebe paslaptis, kad išeivijos tarpe atsirado "paprkti tie žmonės", sąmoningai ar nesąmoningai pasidavę priešui. Apie juos rašė Draugas (1971.XII.9) ir Dirva (1972. I. 7). Kitų smegenys yra taip išplauti, kad jie čiumpa kiekvieną komunistų už mestą meškerę, su juokingai nepatraukliu masalu. Yra ir jaunų, ir nelabai jaunų, bet su didelėmis pretenzijomis, deja, su mažais sugebėjimais ir politiniu įžvalgumu. Tokie yra ypatingai veržlūs vadovauti. Jie elgiasi taip, kaip amerikiečių atskilėliai abiejose jų partijose. Jie nėra mums pavyzdys.

Jei rimtai kalbėti apie reformas, tai Vliką (ir ALTą) reikėtų ne didinti, bet mažinti. Besivaikydami naujas arba "gyvasias jėgas", mes be matant turėsime savo veiksmuose užsimaskavusius ir atvirus komunistus, vistik kaip jie vadintųsi. Reikšmingų ideologinių grupių ir Lietuvoje, ir išeivijoje, buvo ir yra tik trys: krikščionys demokratai, tautininkai ir liaudininkai. Jais ir reikia remtis. Jie turi savoprieauglių kaip studentų ir akademikų organizacijos. Tik tos trys grupės yra gyvos ir rodo veiklumą. Prie jų turi pritapti įvairios atskalos. Mes turime aiškiai ir griežtai atsižvelgti nuo "naujosios kairės" sekėjų, nes jų kelias tėra vienas -- į komunizmą. Iš plunksnų pažįstame paukštį. Tad vis dar tebėra pavojus, kad mūsų veiksmų reformos gali nuvesti į jų sulikvidavimą. Budėkime!

STEPAS VYKINTAS

Pirmiausia skaitytojui kils klausimas, kas čia per veiklas: romanas, apysaka, apsakymų rinkinys? Pats rašytojas nenorėjo ar nedrįso savo šio veikalo įrūšinti. Romanu mes jo negalime laikyti, nes trūksta veikalui romaniškos kompozicijos: ištisinės fabulos ir intrigos. Apsakymais taip pat negalime pavadinti, nes yra didelės apimtys beletristinis veikalas, kuris vaizduoja kai kuriuos tuos pačius asmenis išties, nenutrūkstamai. Tačiau dauguma veikalo personažų yra atvaizduoti epizodiškai. Taigi, man rodos, nesuklysiu, jei šį naują K. Barėno beletristinių kūrinių pavadinsiu apsakymais. Nuo apsakymo ji skiriasi sudėtingesniu siužetu, o nuo romano -- intrigos nesudėtingumu. Pati veikalo medžiaga, mano nuomone, būtų labai tikusi romanui apie lietuvių mokytojų gyvenimą ir darbą nepriklausomoje Lietuvoje, okupacijų metu ir tremtyje. Tai būtų išėjęs gražus psichologinis romanas. Tačiau rašytojas atsisakė nuo šio žanro ir pasirinko epizodinį būdą pavaizduoti įvairesnį gyvenimą ir sudėtingesnę tematiką.

K. Barėnas naujausiam kūrinyje mums vaizduoja nepriklausomos Lietuvos, bolševikinės, nacinės okupacijos ir tremties buitį. Tematika ir problematika labai įvairi: materialinis skurdas, socialinė neteisybė, politinės varžybos, tremties negero-

vės, intrigos, išnaudojimas, svetimųjų neigiamas pažiūra į tremtinius ieškojimas šilimos ir žmoniškumo. Tai nėra vien buitinė apysaka. Nes ji paliečia ir socialines, ir politines, ir religines problemas. Artos iškeltos problemos yra išspręstos, yra kitas klausimas. Pvz., mano nuomone, labai paviršutiniškai yra išspręstas pabėgimo iš Lietuvos problema. Argi Kostas Šventariš turėjo iš Lietuvos pabėgti dėl to, kad jis buvo mokytojas, šaulių veikėjas ir nacių okupacijos metais pradžios mokyklos vedėjas. Man rodos, kad Šventariš be reikalo jį apkaltina dėl pabėgimo. Ir tas metas Šventariui šesėlis dėl susitikimo su kažkokiu vokiečiu, neva gestapininku, nėra išryškintas ir pagrįstas. Jei rašytojas būtų pasirėmęs ne smulkiomis intrigu, bet psichologine medžiaga, tai jis būtų galėjęs plačiau pavaizduoti Šventarių, kaip pradžios mokytojų, darbą ir išgyvenimus nepriklausomos Lietuvos pradžios mokykloje, bolševikų ir nacių okupacinėje sistemoje. Tada Veronika Šventariš būtų supratusi, kad jos vyras bėgo iš Lietuvos ne dėl šaulystės ar intriginėkų paveiktas, bet dėl to, kad nenorėjo skelbti meilės bolševikinėje mokykloje. Jei ji būtų giliau pasvarčiusi, gal ji ir nekeltų grįžimo klausimo į Lietuvą tokiu atveju, kokia ji kelia.

Kūrinio pagrindinė herojė yra Veronika Šventariš. Apie ją sukas visą veiksmą ir visi personažai. Ji yra kilusi iš neturtingos, labai vargingos šeimos. Jos tėvas -- darbininkas, motina -- skalbėja. Šeimoje be jos dar trys vaikai: broliai: Valentinas ir Julius, sesuo --

Rozalija. Šeimoje dėl skurdo viešpatavo nesutikimai ir barniai. Julius nuėjo bolševikiniu keliu. Vienintelė Veronika prasiveržė į mokslą. Ji baigė mokytojų seminariją, pateko į Klevėlapius, kaip pradžios mokyklos mokytoja, išteko už mokytojo Kosto Šventario, kuris išsiskyręs iš visų mokytojų mandagumu, susilaukė sūnaus Sauliuko, kuris gimė nesveikas ir mažatvėje pasimirė. Papratusi vargti, Veronika mažiau vargo ir tremtyje. Čia jai nesisekė nei siuvykloje, nei mokykloje, nei šalpos darbe. Lietuvis siuvėjas ją išnaudojo, ji dėl to vėl grįžo į fabriką, mokykloje suin trigavo bajoriško kraujo poniutės, ji metė lietuvių vargo mokyklą, šalpos darbe ją išnaudojo buvusi karininkienė, ji metė tą darbą ir liko abu su vyru vargti Anglijos provincijos fabrikuose. Tačiau Veronika buvo iš prigimties geros širdies, poetiškos sielos žmogus. Ji troško kiekvienam žmogui gera. Ji padėjo mokytojų seminarijoje negabioms draugėms, ji rūpinosi ligonimis, ji šelpė Indijos studentą, kuris buvo apsiškęs kaip nuomininkas Šventarių namuose. Ji buvo tam prasišūsiam studentui tikra motina. Dvidešimt viena Veronika, ir vis ta pati: visiems gerutė, atlaidi, altruistė, nelaimingus užjaučianti, vargšus paguodžianti, neturtingus globojanti ir remianti, tėvus mylinči, giminėms ir net svetimiems turta testamentu užrašiusi. Tai vienas iš gražių mūsų literatūroje moters personažų.

Silpniau yra pavykęs rašytojui atvaizduoti Kosto Šventario paveikslą. Jis trumpai drūtai apibūdintas -- "darbo arklys". Tremtyje jis net mokytojo darbo nebisiėmė: taip jam buvo įkyrėjusios visos intrigos dar okupacijų mokykloje. Kostas Šventariš su malonia šypsena žمونai beveik visuomet pritaravo ir konfliktų vengdavo. Tik kartą buvo išėjęs iš namų, kada žmona užriko: "Eik po velniuk!" Tyliai gyveno ir ramiai numirė, susilaukęs pensijos.

Įdomiausi yra K. Barėno epizodiniai personažai. Jų yra labai daug, kiekvienas iš jų ryškus savo individualiais bruožais. Iš jų pažymėtini: Algirdas Mocė, sergąs žydų persekiojimo manija, Šventarišės ištaria mas dėl žydų šaudymo, mokytojas Marma, kuris įnešė į Šventarišės liūdną pasaulį daugiau šviesos, med. daktaras Lelionis, našlys, turistai, amerikonas, sužadinęs Veronikos simpatijas, Antanas Mašalis, Veronikos bendradarbis, mielas ir pašlaugus Antaniukas, kaimynas Dievagonis, nelaimingai sukūręs mišrią šeimą, mėgstas girtis, skolintis, žadėti ir neištesėti, pabėgęs nuo žmonos, ieškąs vėl minkštų moteriškių. Daug yra atvaizduotų idomių poniūčių, buvusių bajorienų, karininkienų, kurios ir tremtyje dar vis vaidi-

RALYS AUGINAS

TĖVIŠKĖS SNIEGAS

MES užmiršome Tėviškės sniegą,
Tokį skaisų —
Kaip mūsų vaikystė — —
O dienų voverytės
Vis bėga,
Vis bėga,
Ir svajonių saulėgražos
Vysta — —

Mes palikome
Tėviškės sniegą —
Tartum pirmąją meilę
Jaunystės — —
Šiaurės dangų
Išmainę
Į blizgantį nieką —
Iš pusnies svetimos —
Neišbristi! —

Ir sapnuojame
Tėviškės sniegą —
Tokį šviesų —
Lyg pasakų gulbino
Plunksna,
Tokį brangų —
Lyg tėvo sėmėga,
Kaip sentėvių kaulai —
Ten giminėj,
Įaugę į grumstą — —

Mes sapnuojame
Tėviškės sniegą — — —

ALPIS — antroji laida

Jurgis Glianda

Pereitų metų lapkričio pabaigoje Vilties leidykla antra laida išleido Kazio S. Karpiaus istorinę apysaką ALPIS -- Kėstučio išlaisvintojas. Pirmą kartą ši apysaka išleista 1942 metais. Kaip ir visos Karpiaus knygos, kurių pirmosios pasirodė 1917 metais, pirmoji Alpio laida išparduota. Gi visų knygų -- istorinių apy-

sakų, vaidinimų, vertimų -- Karpiaus išleido trisdešimt keturias! Lietuviškosios išeivijos istorijoje jis buvo gausiausias savo raštais autorius. Vienok dėl kalbos specifikos ir Nepriklausomos Lietuvos skaitančiosios publikos nesisidomėjimo savo išeivieškais autoriais Lietuvoje jis liko beveik nežinomas.

Tragiška lemties išdaiga atrodo Karpiaus mirtis spalio 20 d. kada lygiai už mėnesio, lapkričio 20 d. pasirodė jo nekantriai laukiamoji antroji, kalbos požiūriu labai koreguotoji Alpio laida.

-- Pats autorius ėmė ruošti jo antrąją laidą naują rankraštį, kai kurias nereikšmingas vietas išleisdamas, reikšmingesnes išplėsdamas ir naujai perkurdamas, -- rašo leidėjas. -- Tėko peržiūrėti kalbą ir, mūsų įprastinei praktikai prisitaikant, išlyginti rašybą.

Knyga pasirodė patraukliai apipavidalinta, kietais viršeliais, aukso įrašais ir su autoriaus atvaizdu. Ant kiekvieno mūsų šauniųjų knygnešių stalo ją gali atrasti pirkėjas ir, didžiudamiesi lietuviškąją senovę, padovanoti jaunajai kartai.

Iš tikrųjų, apysakos siužetas tragiška ir kartu kilni iškarpa iš lietuviškos senovės. Tai Algirdo, Kėstučio ir Vytauto valdymo periodas. Tai žiaurūs, karingi laikai. Dėstomą knygą įvyki skaidriai persmelkia kova dėl Lietuvos laisvės. Tas patriotinio auklėjimo elementas la-

na luomus. Vietomis rašytojas ir be reikalo iškelia luomų skirtingumą, norėdamas pabrėžti socialinę nelygybę. K. Barėno stilius yra lengvas, gyvas. Jis vartoja nemažą realistinių palyginimų, kartais idomių hiperbolių. Šit kaip vaizdingai apie palikimo pasiskirstymą porina: "Susimusę rėkau, šūkiaus, kad net visa Lietuva skambės, nebe vienas miestas ar kaimas..."

Apysakos kalba nėra ypatingai žodinga, bet vienas kitas retesnis žodis pasitaiko. Nors K. Barėnas yra ir žurnalistas, tačiau pažymėtina, kad jis sugeba beletristikoje išvengti publicistinio stiliaus ir kalbos. Nėra abejonės, kad K. Barėno "Dvidešimt viena Veronika" įeis į mūsų literatūros istoriją kaip viena iš būdingųjų tremties kūrinių.

Kazimieras Barėnas, DVIDEŠIMT VIENA VERONIKA, Nidos Knygų Klubo leidinys nr. 83. 1971 m. 458 psl. Kaina: 4,50 dol.

Adresas: Nida Press, 1 Ladbroke Gardens, London, W. 11, Gr. Britain, Europe.

Pristatymas seniai laukto naujo automobilio

ZHIGULI-VAZ 2101

pirkimui kaip dovaną savo giminėms
Lietuvoje ir U.S.S.R.

62 arklių jėgų — 4 cilindrių — sėdynės 5 keleivams.

Specialūs įrengimai žiemos važiavimui, apsaugos įrengimai, sėdynės pakeičiamos miegojimui.

Šildytuvai — Laikrodis — Radijo — 2-greičių vėdyklė ir kiti įrengimai.

TIKTAI RIBOTAS SKAIČIUS: Kaina \$3275.00.

Kreipktės informacijoms arba užsakymams į bet kurias prie mūsų prisijungusias firmas arba skyrius:

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
716 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106
(215) WA 5-3455

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL
AGENCY, INC.
1776 Broadway, New York, N. Y. 10019
(212) 581-7729

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
488 Madison Ave., Floor 21st, New York, N. Y. 10022
(212) 758-1150-1

arba tiesioginiai į vienintelį
V/O VNESHPOSYLTORG atstovą Amerikoje

PODAROGIFTS, INC.

240 FIFTH AVE., (tarp 28 ir 27-tos g-vės)
NEW YORK, N. Y. 10001
(212) 685-4537

(bj)

PETRAS ADAMONIS, PIRMAS D.P. DAVĖ PAMOKĄ KAIP GYVENTI

(OMAHA WORLD-HERALD ANTRAŠTĖ)

Jau ne kartą Dirvoje teko rašyti apie Omahos lietuvių įvairiapusę veiklą, kuri vis dažniau ir su jukia šiluma pastebima ir didžiausiąjame Nebraskos dienraštyje Omaha World-Herald. Pereitais metais gruodžio mėn. mirus ilgamečiui Omahos Lietuvių Bend-

ALPIS...

(Atkelta iš 5 psl.)

bai reikalingas mūsų mo kyklinio amžiaus skaitytojo samonei. Fabula vyksta dinamiškai, visiškai tobulai patarnauja dama jaunai, dažnai nekantriai skaitytojo vaizduotei.

Knygos įvade idėta mano recenziją -- Mintys istorinę apysaką "Alpis" paskaičius -- kuri pasirodė Dirvoje 1946 metais rugpiūčio 16 d. Tada, gyvendamas Šveicarijoje, gavau "Alpi" iš Karpius. Knygoje buvo gražus autoriaus įrašas "išblaškytiems Lietuvos sūnums". Sunkaus pabėgėliško gyvenimo sąlygose tai buvo tikrai reta dovana iš tolimos, visiškai neišivaizduojamos Amerikos. Tokia aplink pabėgėlišką prozą! Toks nebuvimas perspektyvų! Aboliutus negalėjimas planuoti netgi artimiausiojo laiko! O dovana iš Amerikos byloja apie Lietuvos kunigaikščių pasaulį.

Perskaitęs knygą, aš parašiau autoriui savo samprotavimus, kuriuos jis idėjo Dirvon. Jis, dargi išsaugojo tą rašinį, ir po dvidešimt penkerių metų idėjo jį, kaip pratarbė, į antrąją "Alpio" laidą. Šioje istorijoje yra tam tikras jaukus gaudulys ir juo skaudžiau, kad antros laidos autorius taip fatališkai nesulaukė.

-- Įvykiai, kaip filmoje, bėga vienas po kito, stumdami vienas kitą nuo knygos puslapių, -- rašiau prieš ketvirtį šimtmečio. -- Aprašojami vaizdai dinamiški, pakankamai pilni, tenkina skaitytoją.

Ar tai ir nėra tokios apysakos dorybės, kuri skirta jaunimui? Autorius pakankamai istoriškai tikrai atrėmė siužetą į istorinę tikrovę. Jis suteikė sultingą koloritą siužetui. Vengdamas aprašymo detalių, kuriais operuoja nepalyginamas istorijos atgavimo meistras Walter Scott, kurios dabartiniam skaitytojui veikalo slinkties apsunkinimas, Karpius sugebėjo šioje apysakoje kalbėti trumpais, dailiais, glaustais sakiniiais. Jo dialogai trumpi ir aiškūs. Dėstymas ryškus savo reljefu, logiška įvykių pyne ir įtaigiais vaizdais.

1362 metų Kauno pilies sunaikinimui paskirtas 102-sis puslapis. Iš šio puslapio vaizdų skaitytojas -- jaunasis skaitytojas -- pajustoriojimo atmosferą. Autorius lakoniškas. Šiems vaizdams galima skirti knygą. Jis pasitenkino vienu puslapiu, sutelkęs jį, kas neišvengiamai ta tema pasakytina..

ruomenės apylinkės valdybos pirm. Petriui Adamoniui Omaha World-Herald talpino kelių knygų autoriaus Robert T. Reilly nekrologą, kuris labai vaizdingai nusako kaip kartais galima pasitarnauti ir lietuviškumui ir Lietuvai.

Reikia pabrėžti, kad tokio literatūrinio nekrologo čia susilaukia ir mirę žymūs amerikiečiai. Kiek mano sugebėjimai leidžia, stengiuos nekrologo vertimą kiek galima artimiau perduoti lietuviui skaitytojui.

v.š.

Kai kurie stebėtojai žymi eros pabaigą žmogaus asmens mirtimi. Galbūt. Galvoju, kad tai atsitinka tada, kai žodis jau nebeturi reikšmės, kai sausa frazė yra prarandama ateinančioje generacijoje. Arba ir tada, kai idėja pasirodo ir vėliau normaliai dingsta.

Kai Petras Adamonis mirė prieš Kalėdas pasiekęs 68 metus, tik alfabeto tvarkoje pasirodė jo mirties pranešimas laikraštyje. Kartu ten buvo pranešta, kad bus ir du rožiniai -- vienas angliškai, o antras lietuviškai. Tai dvi P. Adamonio pusės...

Kadangi Petras buvo pirmasis D.P. iš Lietuvos pasiekęs Omahą po antro pasaulinio karo, aš pagalvojau, kad jo mirtis yra reikalinga didesnio dėmesio. Paslaugus ir jaunas vyras būdįs naktį laikraščio redakcijoje mandagiai mane išklauses paklausė:

-- Atleiskite man, po ne, bet ką reiškia D.P.?

-- Jūs turbūt jau girdėjote apie D.P., tai žmonės, kurie atvyko į Ameriką po antro pasaulinio karo?

-- Aš buvau tik šešių metų tada -- reporteris pasiaiškino atsiprašinėdamas.

-- Jus visiškai suprantu -- aš atsakiau, nors atrodė labai neįtikėtina, kad metai taip greitai ištrynė tuos du žodžius.

-- Well, tai buvo vyrai ir moterys, kartu ir šeimos, kurie paliko savo namus laike karo ir prašė išvietintųjų asmenų teisių įvairiuose kraštuose, įskaitant ir JAV. P. Adamonis buvo pirmas čia atvykęs. Aš esu tikras, kad Jūs turite savo archyve jo kartoteką.

Ten yra ir jo nuotrauka. Petras ir jo šeima kukliai švenčią savo atvykimą 1949 m. kovo mėn.

John Savage juos nuofotografavo, kiek prisimeniu, o taip pat pasekė ir jų gyvenimą po 20-ties metų Omahoje.

Petraš, jo žmona Pranė ir trys vaikai buvo pirmieji iš arti tikstančio lietuvių, kurie pasiekė Omahą 1951 metų pabaigoje. Daugumai jų tai buvo lyg tai paleidimas iš D.P. stovyklų Vokietijoje, kuriose trūko maisto, patalpų ir kankino neišaiški ateitis. Jie buvo tos emigracijos dalimi, kuri čia prasidėjo prieš šimtmetį, nes jų giminės ir draugai Omahoje pasirūpino jų priėmimu į JAV.

Aš sutikau Petrą 1954 metais, kai Nebraska šventė savo pirmąjį šimtmetį. Petras vadovavo puikiam lietuvių

Sausio 24 d. naujasis Clevelando miesto komunalinio ūkio direktorius inž. Raimundas Kudukis ir po-
nia sukvietė savo artimuosius draugus ir pažįstamus pobūvius. Susirinko apie 500 asmenų. Į pobūvį atsi-
lankė ir Clevelando meras Ralph J. Perk, kuris buvo sutiktas audringais plojimais. Pobūvio programai
vadovavo Juozas Stempužis, Salomėja Knistautienė, Kudukių ir Knistautų šeimos vardu įteikė merui iš
gintaro pagamintą dramblių -- respublikonų simbolį, kaip padėką už rėmimą lietuvių reikalų. Pobūvy taip
pat dalyvavo daug miesto aukštųjų pareigūnų. Nuotraukoje p. S. Knistautienė įteikia merui Ralph J. Perk
H. Tatarūno pagamintą iš gintaro dramblių. Už mero stovi inž. R. Kudukis, J. Žilionis, V. Plečkaitis ir
prie mikrono programą pravedęs J. Stempužis.

ansamblui, o aš dirbau šimtmečio jubiliejaus komitete padėdamas paruošti atskirus pasirodymus. Jis buvo kons-
truktyvus ir linksmas, tikras burgermeisterio tipas. Visiškai nepanašus į tą liūdną figūrą laidotuvių namuose apsuptą gėlių ir draugų, tokių pačių, kurie bendrai pergyveno pabėgėlių dailią.

Jo anglų kalbos ištarimą buvo sunku suprasti ir Petras vis atsiprašinėjo už savo sakinių struktūrą. Kartą, kai aš lietuvių rekomendavau vietiniam pasirodymui, pirmas prezidentas kuris tarėsi su Petru, greitomis pakvietė mane į savo istaigą. Ir čia mes trys sėdėjome, visikalbėdami angliškai, o aš buvau vertėju!

Petras gyvenimą Omahoje pradėjo kukliai... kaip didelės krautuvės

tarnautojas, o baigė kaip baldų krutuvės vedėjas.

Lietuvoje jis buvo mo-
kyklos vedėju; bet dabar šis inteligentiškas, išsi-
lavinęs ir ribotas kalboje žmogus gyveno visiškai kitose aplinkybėse.

Nesigirdėjo iš jo nusi-
skundimų apie likimą. Atvirksčiai, pas jį jau-
tėsi retas pasitenkinimas, kuris lydėjo jį visuose jo darbuose. Vis-
kas apie Ameriką Petrą džiugino. Jis buvo pilnas entuziazmo apiesavo
jaukius namus Omahoje, o taip pat ir apie savo miškingą nuosavybę ir ežeriuką, kuriuos
nusavino iš jo Lietuvoje. Dabar tai liko tik fotografija albume. Tačiau
Petras atgal nesižvalgė. Jo džiaugsmu buvo jo draugai, mokslas, kuris
teikė dideles galimybes jo vaikams. Jis niekad neparodė, kad dabartinė
karjera neprašoko jo talento.

Savų žmonių tarpe jis neprarado savo aš. Mėnėjimuose Petras dviem kalbom reikalavo Lietuvai laisvės. Taipogi Petras pristatė ir spalvingus tautinius šokius. O po visa to, jei laimė tau nusišypsojo, galėjai būti pakviestas į jo namus, kur galėjai paragauti Pranės tirpstančių bur-
noje "ausyčių", kurios man labai priminė auditorijos vargonus.

Viską užbaigė gimtąja kalba jį pagerbdamas kunigas. Ir tai buvo atlikta laike, kuriame "D. P." nebeturi jokios reikšmės.

Bet tai dar ne viskas. Aš tikiu, kad bausa už pilną ir rūpestingą įvertinimą yra praradimas kuklumo. Mes, daugelis iš mūsų, tapome dirbtini senovės emocijoms. Patriotinis išsireiškimas skiria mus į tuos kurie paraduoja, ir į tuos, kurie paradus imituoja. Mes praradome tą paprastą majestiškumą, kuris anksčiau mus kėlė.

Liūdna. Taip kaip jaučiant, kad niekad nebe-
galėsi grįžti namo. P. Adamonis buvo amžinai dėkingas už savo patirtį Amerikoje ir jame ne-
galėjai pastebėti kartu-
mo, kurį jam pateikė gyvenimas. Jis gaubė tave savo vidine šiluma. Kalbėdamas su juo tu kartais stebėjais, kas gi at-

sitiko su tavo paties pa-
prastumu. Tu žinai per daug, tu matei per daug. Žmonės bet kurioj Amerikos dilemos pusėj su-
naikino visas tavo iliuzijas. Netgi žodis "meilė" turi politinius overtonus.

Man atrodo, kad žmonės niekuomet nebemats tokios Amerikos, kurią kasdien ją matė Petras Adamonis. Ir tai buvo palaidota Kalėdų savaitėje.

Taip baigia savo nekrologą Robert T. Reilly. Tuo pačiu baigiasi ir vieno lietuvių istorija. Kukli tiesa ji, bet kaip žiburėlis tamsiausioj naktį -- patraukliai žėrinti.

Management Position MACHINE SHOP FOREMAN

EXCELLENT OPPORTUNITY
FOR EXPERIENCED FOREMAN. MUST BE THOROUGHLY FAMILIAR WITH SCHEDULING PRODUCTION AND TOOLING REQUIRED FOR MACHINING, MILLING, AND DRILLING CAST IRON AND STEEL PARTS. SALARY COMMENSURATE WITH ABILITY -- LIBERAL VACATION AND HOLIDAY PLAN -- PAID HOSPITALIZATION INSURANCE AND SICKNESS & ACCIDENT INSURANCE. SEND RESUME OR APPLY IN PERSON BETWEEN 9 A.M. & 5 P.M.

TO
Electric
Apparatus Co.

MANUFACTURERS OF
HOWELL RED BAND MOTORS
409 N. ROOSEVELT STREET
HOWELL, MICHIGAN 48843

FOR SALE DICTIONARIES WEBSTER

Library size, 1971 edition, brand new, still in box. Cost new: \$45.00.

Will Sell for \$15

Deduct 10% on orders of 6 or more.

Mail to
NORTH AMERICAN
LIQUIDATORS

1450 Niagara Falls Blvd.
Dept. Y-73
Tonawanda, New York 14150

C.O.D. orders enclose \$1.00 good will deposit. Pay balance plus C.O.D. shipping on delivery. Be satisfied on inspection or return within 10 days for full refund. No dealers, each volume specifically stamped not for resale. Please add \$1.25 postage and handling. New York State residents add applicable sales tax.

(7-10)

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINĮ -- DOVANAS Į LIETUVĄ IR VISAS SOVIETŲ SĄJUNGOS DALIS NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

(Licensed by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

Tel. (212) 581-6590
(212) 581-7729

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų. Firma--skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

MŪSŲ SKYRIAI:

• ALLENTOWN, PA. — 126 Tilghman Street	435-1654
• BALTIMORE, MD. — 1900 Fleet Street	342-4240
• BROOKLYN, N. Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	467-6465
• BUFFALO, N. Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
• CHICAGO, ILL. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
• CHICAGO, ILL. — 2608 West 69 Street	925-2787
• CLEVELAND, OHIO — 1028 Kenilworth Avenue	771-0696
• DETROIT, MICH. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
• FARMINGDALE, N. J. — Freewood Acres	363-0494
• HAMTRAMCK, MICH. — 11339 Jos Campau Avenue	365-6740
• HARTFORD, CONN. — 122-126 Hillside Avenue	249-6216
• JERSEY CITY, N. J. — 219 Montgomery Street	435-6369
• LOS ANGELES, CALIF. — 107 So. Vermont Avenue	385-6550
• NEWARK, N. J. — 378 Market Street	642-2452
• NEW YORK, N. Y. — 78 Second Avenue	674-1540
• PHILADELPHIA, PA. — 631 W. Girard Avenue	769-4507
• RAHWAY, N. J. — 47 E. Milton Ave.	381-8997
• SO. BOSTON, MASS. — 396 W. Broadway	268-1120
• SOUTH RIVER, N. J. — 46 Whitehead Avenue	257-6320
• SYRACUSE, N. Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746
• TRENTON, N. J. — 1152 — Deutz Avenue	392-0306
• UTICA, N. Y. — 963 Bleecker Street	732-7476

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **Jaunimo žygio už tikėjimo laisvę** vykdomasis komitetas šį penktadienį, vasario 4 dieną, 7 val. 30 min. RAMADA INN 101 kambarėje (28611 Euclid Ave.) ruošia oficialų žygio veiklos pristatymą visuomenei. Po oficialaus pranešimo ir diskusijų bus vaišės. Visi suinteresuotieji asmenys kviečiami dalyvauti.

• **Grandinėlė**, Clevelando šokėjų grupė, pakviesta gastrolėms į Los Angeles.

• **Arturo Rubinsteinio**, pasaulinio garso pianisto, koncertas Clevelande, Music Hall, įvyks vasario 13 d., sekmadienį, 3 val. p. p. Šiam koncertui Rubinsteinas parinko Chopino programą. Biletai po 10, 8 ir 4 dol. jau parduodami pas Burrows, 419 Euclid Ave., Clevelande.

Į Clevelandą atvyksta Al Sirat Grotto Cirkas, kuris nuo vasario 17 iki 27 d. Cleveland Public Hall duos pasaulinio garso programą su žymiais artistais. Nuotraukoje cirklo žvaigždės Coronai iš Meksikos kurie išpildo pavojaus lygsvaros numerius. Daug klounų, įvairių žvėrių, įskaitant lūnų ir tigru. Rezervuokite vietas iš anksto. Biletai gaunami Convention Center kasoje, Public Hall ir mieste pas Burrow's 419 Euclid Ave.

VASARIO 16 MINĖJIMAS CLEVELANDE

IVYKS 1972 M. VASARIO 13 D.

Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 54 metų sukakties minėjimas įvyksta sekmadienį, vasario mėn. 13 d. sekančia tvarka:

Šv. Mišios:

10 val. Panelės šv. Nesiliaujančios Pagalbos liet. parapijos bažnyčioje. Prieš Mišias, vėliavų pakėlimas parapijos aikštėje.

10:30 val. šv. Jurgio liet. parapijos bažnyčioje.

ISKILMINGAS MINĖJIMAS:

4 val. Panelės šv. Nesiliaujančios Pagalbos liet. parapijos salėje.

Kalbas pasakys Cuyahoga Apskrities komisio-nierius Frank R. Pokorny ir visuomenininkas inž. Jonas Jurkūnas iš Chicagos.

Meninę dalį atliks mūsų žymus LTM Čiurlionio Ansamblis, vadovaujamas muz. A. Mikulskio.

Visos lietuvių organizacijos prašomos dalyvauti pama-dose ir minėjime su vėliavomis ir visi Clevelando ir apylinkių lietuviai kviečiami skaitlingai atsilankyti. Minėjimo metu bus renkamos aukos Lietuvos laisvinimo reikalams.

ALT Cleveland Skyriaus Valdyba

JAUNIMO KONGRESO OHIO APYGARDOS ATSTOVŲ RINKIMAI

JAV LB Clevelando Apygardos Jaunimo Sekcija, vykdydama II Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso atstovų rinkimus, kviečia visus 16-30 m. amžiaus lietuvius, -es juose dalyvauti.

Rinkimai įvyksta sekmadienį, vasario 6 d. šv. Jurgio parapijos salėje po jaunimo Vasario 16 šventės šia tvarka: šventė pradedama 4 val. po pietų mišiomis šv. Jurgio parapijos bažnyčioje, toliau 4:45 val. programa šv. Jurgio parapijos salėje su jaunimo kongreso pirm. Romo Sakadolskio žodžiu ir įvadu į atstovų rinkimus.

Prašome visų lietuvių jaunimo organizacijų (Studentų Sąjungos, Skautų, Ateitininkų, Jūrų Skautų, Neo-Lithuanijos, taip pat Čiurlionio ansamblio, Grandinėlės, sporto klubo Žai-bo ir kt.) vadovybes jaunimą informuoti ir paraginti 16-30 m. amžiaus narius Vasario 16 šventėje ir atstovų rinkimuose dalyvauti. Taip pat kviečiame dalyvauti ir kitų Ohio lietuvių kolonijų jaunimą. Paraginkime tai padaryti.

Kandidatai į atstovus siūlomi paties jaunimo. Jie pasiūlomi raštu su penkių rinkikų parašais. Taip pat galima balsuoti ir paštu. Laiškai siunčiami: Teresė Neimanaitė, 18324 Hiller Ave., Cleveland, Ohio 44119. Pas-kutinė balsavimo diena -- vasario 16.

Kas yra jaunimo kongreso atstovas, plačiau paašškinta PLJK Komiteto leidžiamo "Žinia-raščio" 6 n-ry: "Atstovas turi būti tas, kas sąžiningai atliks savo pareigas ir kas reiškiasi lietuvių jaunimo veikloje ir yra pasižymėjęs kaip vadovaujantis asmuo". Atstovo pareigas yra ne garbės reikalas -- atstovas tu-

ri suprasti, "kad jis yra igaliojęs dalyvauti kongreso darbuose ir veik-loje". Atstovas turi dvi pagrindines pareigas: 1. atstovauti rinkėjų interesams, pageidavimams, nuomonėms, siūlymams, dėl to jis turi turėti aiškų vaizdą, ko reikalaujama iš 16-30 m. amžiaus jaunimo, 2. spręsti išskylančias proble-mas, gerai susipažinti su įvairiais klausimais. Atstovavimas yra darbo pareiga, todėl atstovas turės dalyvauti paskaitose ir diskusijose, rinkti peticijos pa-rašus, ieškoti kongreso mecenatų, parašyti nors vieną referatą, dalyvauti tautinėje lietuvių veikloje iki kito kongreso ir kt. Kas ma-nytu, kad atstovavimas -- tai tik vienkartinis dalykas, toks asmuo atstovu neturėtų būti.

Apskritai, atstovu tu-rėtų būti asmuo, kuris turi šių dienų ir istorinės Lietuvos buities bendrą vaizdą bei išei-

vijos pajėgumo suvoki-mą, kuris mato neišnau-dotas galimybes kultūri-nei, politinei veiklai lie-tuvių ir nelietuvių tar-pe.

LB Clevelando Apygar-dos Jaunimo Sekcija

• Galima užsisakyti kol-dūnų mažais ir dideliais kie-kiais. 10 štukų -- 50 c. Tel. 481-0648. (9-10)

• Vacys Jurgelis pildo Income Tax. Kreiptis tel.: 481-2709. (9-10)

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų -- investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

FOR SALE -- 2 homes on one lot, 6 rooms single and a 5 room single, double garage, fruit trees, close to buses, schools, churches, shopping, near the Slovenian Rest Home. E. 185th and Lake Shore Blvd. area. 235-4876 or 531-1029 (7-10)

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

VASARIO 5 D. Tradicinis užgavėnų blynų balius šv. Jurgio Parapijos salėje. Rengia Pl. lėnų Tunto Skautų Tėvų Komitetas.

VASARIO 13 D. Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 54 m. sukakties minėjimas. Rengia ALT Clevelando skyrius.

VASARIO 27 D. Šv. Jurgio parapijos salėje kun. P. Urbai-čiui pagerbti pietūs. Rengia Sa-leziečiams Remti Komitetas.

KOVO 5 D. Grandinėlės kon-certas.

KOVO 11 D. Kaziuko mugė Naujosios parapijos salėje.

KOVO 12 D. Sekmadienį Ka-merinės muzikos koncertas.

KOVO 18-19 D. Lietuvių tautos genocido paroda Nauj. parapijos saėje. Rengia ALT Clevelando skyrius

BALANDŽIO 8 D. Vysk. M. Valančiaus lituanistinės mokyklos tradicinis pavasario balius.

BALANDŽIO 22 - 23 D.D. Š. Amerikos lietuvių metinės krepšinio, tinklinio ir stalo teniso žaidynės.

BALANDŽIO 29 D. Clevelando Ateitininkų metinė šventė.

GEGUŽES 22 D. Antras Pen-sininkų Vakaras ruošiamas Ateitininkų jaunimo.

• **Apdraudos reikalais** geriausias patarnavimus gau-site kreipdamiesi į Z. Obe-lenį tel. 531-2211.

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINĖS IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskit savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiekimas su Maskva suteiks jums žinias apie ke-lionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mū-sų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE TELEF. 621-6036
CLEVELAND, OHIO 44114

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS INDELIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaš-kinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior -- (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

★ 43rd ANNUAL ★ AL SIRAT GROTTO CIRCUS

"THE CIRCUS WITH A PURPOSE"

PUBLIC
HALL

3
GREAT
RINGS
25 BIG,
THRILLING,
EXCITING AND
ENTERTAINING
ACTS

featuring
CLEVELAND'S OWN
PAT ANTHONY & HIS 18
FEROCIOUS MAN-EATING LIONS

plus the

FEARLESS BAUERS FAMILY

Performing on 3 Sway Poles high atop the ceiling of the auditorium. MR. BAUER IS THE ONLY MAN WHO EVER FELL FROM A SWAY POLE AND SURVIVED!

FEB. 17 THRU 27 CIRCUS SCHEDULE

Week Day Matinee Prices
Wed Feb. 23rd & Fri. Feb. 25th
\$3.25 \$2.75 \$2.25

EVENING PRICES
Feb. 17, 21, 22, 23 & 24
\$3.75 \$3.00 \$2.50 \$2.00

Fri. & Sat. Evening, Feb. 18, 19, 25 & 26
Saturday Matinee Prices Feb. 19 & 26
Sunday Matinee Prices Feb. 20 & 27

\$4.25 \$3.75 \$3.25 \$2.75 \$2.25

All prices tax included
Evenings at 8:00 P.M.
Matinees at 2:00 P.M.

Reserved Seat Tickets NOW ON SALE!
PUBLIC HALL
CONVENTION CENTER BOX OFFICE
also, BURROW'S, 419 EUCLID AVE.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• **Naujoji Viltis**, politikos ir kultūros žurnalas, Nr. 3 (1971-72) jau išėjo iš spaudos. Šiame numery daug aktualios medžiagos. Leidžia LST Korp! Neo-Lituanian ir ALT S-ga. Redaguoja: Dr. J. Balys, Al. Laikūnas ir dr. Br. Nemickas. Administracijos adresas: 7150 So. Spaulding Ave., Chicago, Ill. 60629. Šio numerio kaina \$2.50.

• **Lithuania 700 Years** antroji laida jau išsibaižė, bet pareikalavimas iš svetimųjų vis dar ateina, todėl prašome visus platintojus, kurie dar turi bent vieną ar daugiau egzempliorių gražinti galimai greičiau žemiau nurodytu adresu idant galėtume patenkinti svetimųjų pareikalavimą. **Lithuanian Independent and Fund Inc.**, 87-80 96 Street, Woodhaven, N. Y. 11421.

• **Lietuvių Tautinis Akademinis Sambūris** Chicagoje maloniai kviečia svečius atsilankyti į tradicinį užgavėnių blynų parengimą š. m. vasario 12 d., 8 val. v. Lietuvių Tautiniuose Namuose, 6422 S. Kedzie Ave. Svečiai bus vaišinami šilta vakariene ir karštais blynais.

Šokiams gros Korp! Neo-Lithuania orkestras. Įėjimas — 8 dol. Vietos rezervuojamos iki vasario 9 d. pas K. Kasakaitį, telef.: 776-2241 arba pas A. Kalvaitį, tel. PR 6-8425.

ŠIAUDINUKAI TELEVIZIJOJE

Jau treči metai, kaip Bostono skaučių židinio pastangomis Bostono miesto rotušėje yra puošiamas kalėdinis eglutė lietuviškais šiaudinukais. Amerikiečių tarpe, ši savotiška meno rū-

šis sukėlė didelį susidomėjimą. Gaunama daug laiškų su paklausimais. Tenka siuntinėti pavyzdžius, aiškinti kaip daroma ir t.t. Tokiu būdu susidarė daug pažinčių.

Kalėdų švenčių proga buvo gautas pakvietimas į oficialų priėmimą iš Bostono miesto mero. Pernai buvo suruošta keletas tautodailės ir knygų parodėlių bibliotekose.

Šiais metais židinietes kontaktavo Bostono televizijos antras kanalas (National Educational Television). Stotis yra gavusi Fordo Foundation paramą naujai vaikų programai (8-12 m. amžiui) "ZOOM", kuri yra transliuojama sekmadeniais 7 val. v. per 200 Amerikos televizijos stočių. Bostone yra kartojama ant-radieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais. Grupė lietuvių skautų buvo nufilmuoti sausio 14 d. dirbant šiaudinukus. Filmas bus rodomas gale vasario mėn. ar pradžioje kovo (tikslus laikas bus paskelbtas vėliau). Filme dalyvauja: Danguolė Špakevičiūtė, Anita Hodges, Lina Weingorten, Dalius Kleinas ir Rimas Nenortas. Muzika ir dainos iš plokštelės "Aukuras", muz. Mikulskio vadovaujamo vaikų choro Clevelande.

• **Rūta Lee-Kilmonytė** sausio 22 d. Palm Springs policijos parade buvo išrinkta Queen of Desert Rodeo.

• **IV-toji Tautinių Šokių šventės** šūkis yra "MŪSŲ JAUNYSTĖ — TAU TĖVYNĖ LIETUVA". Šūkie autorius yra kun. Pranas GARŠVA.

• **Prof. dr. P. Joniko** kalbotyros mokslo veiklas "Lietuvių bendrinės rašomosios kalbos kūrimasis" jau išspausdintas ir baigiamas įrašyti. Leidžia Pedagoginis Lituanistikos Institutas. Mecenatas — Lietuvių Fondas. Šio stambaus mokslinio darbo vertei išskirti, o tuo pačiu jo autoriui ir mecenatui pagerbti P. L. Institutas ruošia atitinkamą to veikalo paminėjimą, kuris numatytas vasario 26, Jaunimo Centre. Trumpo pranešimo forma šis veiklas numatytas paminėti ir Lietuvių Fondo pokilyje, kuris bus Inn Motion salėje, 5820 So. Kedzie Avenue, Chicago, Ill., vasario 26.

Šiaudinukų filmavimo metu Bostone. Iš kairės: Dalius Kleinas, Rimas Nenortas ir Anita Hodges.

Mielam prieteliui

JUOZUI PUŠNERAIČIUI,

taip netikėtai užbaigus šią žemiškąją kelionę, žmoną EMĄ ir gimines nuoširdžiausiai užjaučia ir kartu liūdi

Edvinas ir Halina Balceriai

• **XIX-ji Europos lietuviškųjų studijų savaitė** įvyks liepos 17-24 d. Stuttgarte, Hohenheime, Katalikų Akademijos patalpose, kaip ir praėjusiais metais. Visuomeninių organizacijų bei studijų savaitėmis besirūpinančių asmenų posėdyje moderatorium išrinktas žurnalistas V. Banaitis, dėl pablogėjusios sveikatos yra paprašęs dr. K. J. Čeginską jį pavaduoti. Meninę komisiją sudaro dr. J. Grinius, mok. A. Krivickas ir kun. K. Senkus. Organizaciniais reikalais rūpinasi Alina Grinienė ir stud. M. Landas.

• **"Lituanus"**, 1971 m. nr. 3 (17 sąsiuvinys). Šioje laidoje paskelbti parinkti buv. Lietuvos Prezidento A. Stulginskio laišakai. Du straipsniai liečia latvius: apie latvių liberalus 1917 m. revoliucijos metu ir apie autoritetinį režimą Latvijoje 1932-34 m., be to, Ignas K. Skrupskelis vertina Aleksio Rubulis knygą apie Baltų literatūrą. Leidinio adresas: Lituanus, P. O. Box 9318, Chicago, Illinois 60690.

HORIZONTAL BORING MILL OPERATOR
WORK FROM BLUE PRINTS AND SET UP
ATLAS CAR & MFG CO.
1140 IVANHOE RD.
CLEVELAND, OHIO
An Equal Opportunity Employer (7-13)

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES
With or without degree. Both Psychiatric and Clinical openings. Immediately available for day shift and a midnight vacancy. All Michigan civil service benefits. Salary range \$8,728 to \$11,400 annually, depending upon education and experience. Contact J. E. GRIFFIN, Personnel Officer, YPSILANTI STATE HOSPITAL, Box A, Ypsilanti, Michigan or phone 313-434-3400, Ext. 115. An Equal Opportunity Employer (10-16)

SETUP MAN OPERATOR

SCREW MACHINE DEPARTMENT
Self starter, initially responsible for all set-up and operation of screw machines. Must be promotable to supervision, over entire automatic screw machining department. Apply Mr. R. MENTLEY.

O & S BEARING & MFG. DIV.
77 WEST 8 MILE RD.
WHITMORE LAKE, MICH. 48189
Phone 313-449-4401

An Equal Opportunity Employer (10-12)

AUTOMATIC SET UP MEN
For Brown & Sharp. Must have job shop experience only. No other need apply. Full company benefits, good working conditions, and high hourly rate.

Call **JOE STUPAK**
216-228-7070

(10-16)

MAINTENANCE COUPLE
Must know general maintenance for apt. bldg. Wife to assist in cleaning apts. Good salary, free rent. Age 40 and over. Local refs. (813) TR 2-5801. (10-12)

OPPORTUNITY FOR PROFESSIONAL HELP
Eastern Arkansas Progressive Community 35 Miles from Memphis.
MEDICAL TECHNOLOGIST
REGISTERED ASCP
Salary commensurate with experience & ability.
REGISTERED NURSES
For all services and all shifts. Excellent salary. Plus shift differential for evening & night duties.

ALSO PHYSICIANS
GENERAL PRACTITIONERS
Liberal Personnel Policies.
Apply call or write to Administrator
FORREST MEMORIAL HOSPITAL
Box 667
Forrest City, Arkansas 72335
501-633-2020 (4-13)

TRUCK OWNERS
OWNER OPERATORS WANTED BY STEEL HAULER TO HANDLE MULTI-AXLE LOADS FROM GARY-CHICAGO AREA TO MICHIGAN.
CALL 219-845-2041
MR. S. DUNNETT (7-13)

WANTED AT ONCE
1ST CLASS SKILLED
COLD HEADER MACHINE SET UP
MEN AND OPERATORS.
Also
JOURNEYMAN MACHINE MAINTENANCE
Union Shop. Fringe Benefits.
APPLY IN PERSON
MACHINE RIVET
DIVISION OF PRO SYSTEMS INC.
21221 Hoover Rd., Warren, Mich. (7-13)

SIUNTINIAI — DOVANOS

**LIETUVĄ IR USSR
SENA PATIKIMA FIRMA**

Toliau aptarnauja nuolatos didėjantį klientų skaičių, tradiciniai, su virš 40 metų patyrimu.

Jei esate vienas iš tūkstančių mūsų patenkintų klientų, mes dėkojame Jums už pasitikėjimą.

Jei ne, tai prašome pasinaudoti mūsų patarnavimu ir Jūs būsite dėkingas mums.

**SIUNTINIAI PASIEKĖ MUS PASTU,
ISSIUNČIAM TĄ PAČIĄ DIENĄ.**

Dėl paskutinio katalogo ir vėliausių patvarkymų kreipkitės į

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106;
Tel. 215-925-3455

CENTRINĖS ISTAIGOS NEW YORKE:

240 FIFTH AVENUE, NEW YORK, N. Y. 10001
Tel.: (212) 725-2449

Ar į bet kurį mūsų skyrių ir atstovus:

PHILADELPHIA, Pa. 19123, 1013 N. Marshall St., WA 5-8878
BALTIMORE, Md. 21224, 3206 Eastern Avenue, DI 2-2374
SO. BOSTON, Mass. 02127, 390 West Broadway, AN 8-8764
CHICAGO, Ill. 60632, 4102 Archer Avenue 254-4144
CHICAGO, Ill. 60622, 2242 W. Chicago Ave., BE 5-7788
CLEVELAND, Ohio 44119, 787 E. 185th Street, 486-1826
DETROIT, Mich. 48210, 6460 Michigan Ave., TA 5-7560
ELIZABETH, N. J. 07201, 956a Elizabeth Avenue, 354-7608
HAMTRAMCK, Mich. 48212, 11415 Jos. Campau Av., 365-6350
HARTFORD, Conn., 11 Charter Oak Avenue, 203—249-6255
KANSAS CITY, Kan. 66102, 18 So. Bethany, AT 1-1757
LOS ANGELES, Cal. 90026, 2841 Sunset Blvd., 382-1568
MIAMI, Florida 33138, 6405 Biscayne Blvd., FR 9-8712
MINNEAPOLIS, Minn. 55418, 2422 Central Ave. NE, 788-2545

NEW BRITAIN, Conn. 06052, 97 Shuttle Meadow, 224-0829
OMAHA, Nebr. 68107, 5524 So. 32nd Street, 731-8577
PARMA, Ohio 44134, 5432 State Road, 749-3033
PITTSBURGH, Pa. 15222, 346 Third Avenue, GR 1-3712
ROCHESTER, N. Y. 14621, 683 Hudson Avenue, BA 5-5923
NEW YORK, N. Y. 10003, 101 First Avenue, OR 4-3930
SAN FRANCISCO, Cal. 94122, 1236 — 9th Ave., LO 4-7981
SEATTLE, Wash. 98103, 1512 N. 39th Street, ME 3-1853
SOUTH RIVER, N. J. 08882, 168 Whitehead Ave., 257-2113
WORCESTER, Mass. 01604, 82 Harrison Street, 798-3347
TRENTON, N. J. 08611, 730 Liberty Street LY 9-9163
VINELAND, N. J. 08360, Parish Hall, West Landis Ave., 691-8423

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAZEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.
**TRYŠ MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS**
Mašinoms vieta
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA
MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

DVIEJŲ SAVAIČIŲ EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

Vyksta: birželio 8, liepos 13,
rugpiūčio 17 ir gruodžio 21.

- Lietuvoje šios grupės praleis po 11 dienų.
- Norintieji pratęsti savo atostogas ilgiau, galės aplankyti kitus jų pasirinktus Europos miestus.

Ekskursijos išvyksta iš Bostono, New Yorko ir Montrealio.

Grupėse dalyvių skaičius ribotas —
NESIVĖLUOKITE!

Smulkesnių žinių ir registracijos reikalu kreipkitės į

Trans-Atlantic Travel Service

393 West Broadway
South Boston, Mass. 027127
Telefonas: 268-8764

Savininkė Aldona Adomonienė

Viešėdami Chicagoje aplankykite MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĖ — ĮSITIKINSITE.